telugu paricaya vaacakam raatapani pustakam (Work book : Telugu Introductory Reader) ; **Author :** Dr. P. Dakshinamurthy; **Editor :** Dr. M. Rama Reddy; **Urdu Translator :** Sri Riyasat Ali Taj; **Urdu Editor :** Prof. Mirza AkbarAli Baig; First Edition 1999; PP iv + 118

First Edition 1999
Copies : 1000

Price : Rs. 25 = 00

Printed in India
Lasertypeset at MAN PUBLICATIONS, Hyderabad
Printed at M/s. Creative Offset Printers, Hyderabad
Andhra Pradesh

ప్రవేశిక

తెలుగు మాతృభాష కాని ఉద్యోగులకూ తదితరులకూ రెండోభాషగా తెలుగు నేర్పడం తెలుగు అకాడమి నిర్ణీత కార్యకలాపాల్లో ఒకటి.

తెలుగు అకాడమి రెండు తెలుగు కోర్సులు నిర్వహిస్తున్నది. వాటిలో మొదటిది పరిచయకోర్సు. ఇది నాలుగు నెలలపాటు నిర్వహించబడుతుంది. తెలుగు బొత్తిగా రానివాళ్ళు ఈ కోర్సులో చేరవచ్చు. ఇందులో తెలుగు రాత, సంభాషణలతోబాటు, వాడుక భాషలోని సరళమైన వివిధ వాక్య రూపాలను పరిచయం చేయడం జరుగుతుంది.

రెండోది ఉన్నత కోర్సు. ఇది కూడా నాలుగు నెలలే నిర్వహింపబడుతుంది. పరిచయ కోర్సులో ఉత్తీర్ణులయినవారు కానీ దానితో సమానమైన తెలుగు భాషా పరిజ్ఞానం ఉన్నవారు కానీ ఇందులో చేరవచ్చు. ఈ కోర్సులో తెలుగు భాషా నిర్మాణంతోబాటు సాంస్కృతిక విషయాలను కూడా విపులంగా బోధించడం జరుగుతుంది. నిత్యజీవితంలోను, ఆధునిక పఠన - పాఠన - పత్ర వ్యవహారాల్లోను, ప్రభుత్వ పాలన లోను వాడుకలో ఉన్న తెలుగు భాషను ఈ స్థాయిలో బోధిస్తారు.

ఈ రెండు కోర్సులకు వాచకాలు, పరిచయ కోర్సుకు రాతపని పుస్తకం (వర్క్‌బుక్) అకాడమి ప్రచురించింది. ఈ పుస్తకాల్ని అధ్యాపకుల సహాయంతో ఉపయోగించుకోవలసి ఉంటుంది.

పరిచయవాచకంలో ఉన్న పాఠాలు మొత్తం 21. ఆధునిక తెలుగు భాషలో ఉన్న వివిధ వాక్య రూపాలు దీంట్లో పరిచయమవుతాయి. అన్నిటికన్న సరళమైన క్రియారహిత వాక్యాలతో మొదలుపెట్టి పెద్దవాక్యాల వరకు అనేక వాక్య రూపాల్ని దీంట్లో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది.

ఈ రాతపని పుస్తకంలో వివిధ వ్యాకరణాంశాలకు, వాక్య పరివర్తనకు, అనువాదాలకు, వ్యాసరచన మొ॥ వాటికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు పొందుపరచడం జరిగింది. విద్యార్థులు ఒక్కొక్క పాఠమే చదివి, దానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు రాతపని పుస్తకంలో చూసుకొని చెయ్యవచ్చు. ప్రతి ప్రశ్నకు జవాబు రాయడానికి కావలసినంత చోటు ఈ రాతపని పుస్తకంలో ఉంటుంది.

ఈ పుస్తకంలో మొదట, తెలుగు వర్ణమాలను గురించి ఉదాహరణలతో కూడిన వివరణ, దాని మీద అభ్యాసం ఉన్నాయి.

ఇది 1981లో అకాడమి ప్రచురించిన తెలుగు పరిచయవాచకం రాతపని పుస్తకానికి ఉర్దూ అనువాదం. ఉర్దూ ద్వారా తెలుగు నేర్చుకొనే వారికోసం ఈ పుస్తకం ప్రచురిస్తున్నాం.

CONTENTS

ఐదు	aidu	پانچ (پنج)	'five'					ఔను	aunu	جی ہاں ۔ ہاں	yes

CONSONANTS : حروف مصمت

కల	kala	خواب	'dream'	కిటికీ	kiTikii	کھڑکی ۔ دریچہ	'window'	కుండ	kuNDa	گھڑا ۔ مٹکا ۔ گاگر	'pot'
కాకి	kaaki	کوا (کاگا)	'crow'	కీలు	kiilu	جوڑ ([illegible])	'joint (of bones)'	కూర	kuura	سالن ۔ شوربہ	'curry'
								కృషి	krushi	کوشش ۔ سعی ۔ کاوش	'effort'
కెరటం	keraTam	موج ۔ لہر	'wave'					కొడుకు	koDuku	بیٹا ۔ فرزند	'son'
కేసు	keesu	مقدمہ	'case'					కోడలు	kooDalu	بہو	'daughter -in-law
కైకరం	kaikaram	کیکرم (ایک مقام (قصبہ) کا نام)	'name of a village'					కౌగిలి	kaugili	لپٹالینا ۔ گلے ملنا کرنا	'embrace'
గది	gadi	کمرہ	'room'	గిన్నె	ginne	کٹورہ ۔ برتن	'metal vessel'	గుడి	guDi		'temple'
గాలి	gaali	ہوا	'air'	గీత	giita	لکیر	'line'	గూడు	guuDu	آشیانہ ۔ گھونسلا	'nest'

గెలుపు کامیابی۔جیت
gelupu 'victory'

గేదె بھینس
geede 'buffalo'

గైడు راستہ دکھانے والا۔
gaidu 'guide'

చక్కెర شکر۔قند
tsakkera 'sugar'

చాప بوریا۔چٹائی
tsaapa 'mat'

చెల్లెలు چھوٹی بہن
cellelu 'younger sister'

చేదు کڑواہٹ۔تلخی
ceedu 'bitter(ness)'

చైనా چین (ملک کا نام)
cainaa 'China'

జలుబు زکام (سردی)
dzalubu 'head-cold'

జాలి افسوس۔رحم
dzaali 'pity'

చిన్న چھوٹا۔خورد
cinna 'small'

చీమ چیونٹی
ciima 'ant'

జిల్లా ضلع
jillaa 'disctrict'

జీతం تنخواہ (ماہانہ یافت)
jiitam 'slalary'

గృహం گھر۔مکان
gruham 'house'

గొడుగు چھتری
goDugu 'umbrella'

గోడ دیوار
gooDa 'wall'

గౌను گون۔ اوپری لباس
gaunu 'gown'

చుట్టం رشتہ دار۔قرابت دار
tsuTTam 'relative'

చూపు بصارت۔نظر (دیکھنے کی صلاحیت)
tsuupu 'eye-sight'

చొక్కా کرتا۔قمیص
tsokkaa 'shirt'

చోటు جگہ (مقام)
tsooTu 'place'

చౌక سستا۔کم خرچ
tsauka 'inexpensive'

జుట్టు بال (سر کے بالوں کا گچھا)
dzuTTu 'hair'

జూకా کان کا زیور۔ کرن پھول۔ جھمکہ
dzuukaa 'ear-drop'
(کان میں ڈالنے کی دوا)

జెడ	jeDa	چوٹی	'plaited hair'
జొన్న	dzonna	جوار	'millet'
జేబు	jeebu	جیب (کیسہ)	'pocket'
జోడు	dzooDu	جوڑا (دوعدد)	'pair'
జైలు	jailu	جیل۔قیدخانہ	'jail'
జౌళి	dzauLi	پارچہ بافی	textile (industry etc.)
టమాటా	TamaaTaa	ٹماٹر	'tomato'
టిక్కెట్టు	TikkeTTu	ٹکٹ	'ticket.
టాకీసు	Taakiisu	ٹاکیز (پکچرہاوز۔سینماگھر)	'talkies' (cinema theatre)
టీకా	Tiikaa	ٹیکہ	"vaccination"
టూకీ	Tuukii	مختصر	'brief'
టెంకాయ	Tenkaaya	ناریل	'coconut'
టేకు	Teeku	ساگوان کی لکڑی	'teak(wood)'
టోపీ	Toopii	ٹوپی۔کلاہ	'cap'
టైరు	Tairu	ٹائر	'tyre'
టౌను	Taunu	قصبہ (بڑاگانو)	'town'
డబ్బు	Dabbu	روپیہ پیسہ (رقم)	'money'
డిపో	Dipoo	ڈپو	'depot'
డాక్టరు	DaakTaru	ڈاکٹر۔طبیب	'doctor'

డెక్క کھر۔ سم
Dekka 'hoof'

దేగిసా سماور۔ دیگچہ۔ حمام کے لیے پانی گرم کرنے کا برتن
Deegisaa 'vessel for bioling' (bathing) water'

డైరీ ڈائری۔ روزنامچہ
Dairii 'diary'

తల سر
tala 'head'

తాత دادا۔ نانا (دونوں کے لئے استعمال)
taata 'grand-father'

తెలుగు تلگو (تلنگی زبان)
telugu 'Telugu(language)'

తేనె شہد
teene 'honey'

తైలం مالش کا تیل۔ طلا
tailam 'oil'

తిట్టు گالی۔ دشنام
tiTTu 'scolding, abuse'

తీపి مٹھاس
tiipi 'sweetness, sweetmeat'

డొల్ల خول کھوکھلا (اندر سے خالی)
Dolla 'hollow'

డోలు ڈھول (بجانے کا)
Doolu 'musical drum'

డౌటు شک۔ شبہ
DauTu 'doubt'

తుమ్ము چھینک
tummu 'sneeze'

తూర్పు مشرق
tuurpu 'east'

తృప్తి تشفی۔ تسلی۔ اطمنان
trupti 'satisfaction'

తొట్టి ناند۔ ٹب
toTTi 'tub'

తోట باغ
tooTa 'garden, orchard'

తౌడు باریک بھوسی۔ کونڈا
tauDu 'bran'

దగ్గు	daggu	کھانسی	'cough'
దారి	daari	راستہ۔ راہداری	'way'
దెబ్బ	debba	ضرب۔ زد۔ مار	'blow'
దేశం	deeSam	ملک	'country'
దైవం	daivam	اللہ۔خدا	'God'
నల్లి	nalli	کھٹمل	'bed-bug'
నాలిక	naalika	جیبھ زبان	'tongue'
నెయ్యి	neyyi	گھی (روغن زرد)	'ghee'
నేను	neenu	میں (واحد متکلم)	

దిగులు	digulu	غم۔افسوس	'sadness'
దీపం	diipam	لیمپ۔چراغ	'lamp'
నిచ్చెన	niccena	سیڑھی	'ladder'
నీడ	niiDa	سایہ۔عکس	'shade, shadow'

దువ్వెన	duvvena	کنگھی	'comb'
దూరం	duuram	دور۔دوری۔فاصلہ	'distance'
దృష్టి	ddrushTi	نظر۔نظر	'eye-sight' 'view'
దొడ్డి	doDDi	آنگن۔صحن۔پچھواڑہ	'court-yard'
దోమ	dooma	مچھر	'mosquito'
దౌర్జన్యం	daurjanyam	ظلم وزیادتی	'voilence'
నుయ్యి	nuyyi	باؤلی۔کنواں	'water well'
నూరు	nuuru	سو (۱۰۰)	'hundred'
నృత్యం	nrutyam	رقص۔ناچ	'dance'
నొప్పి	noppi	درد	'pain'
నోరు	nooru	منہ (دہان)	'mouth'

బెల్లం bellam	گڑ 'jaggery'
బేలు beelu	بندھن۔ گٹھا (بیل) گانٹھ 'bale (of cotton)
మనిషి manishi	شخص آدمی 'person(man or woman)'
మాట maaTa	بات۔ لفظ 'word'
మెట్టు meTTu	سیڑھی [illegible] 'step'(of door/ staircase)
మేకు meeku	کیل۔ میخ (کیلا) 'nail'
మైలు mailu	میل mile
యమున yamuna	جمنا (دریا) '(river) Yamuna'
యాత్ర 'yaatra	مقدس سفر۔ زیارت۔ عرس 'pilgrimage'

మిరియం miriyam	کالی مرچ (فلفل) 'pepper'
మీగడ miigada	بالائی۔ ملائی 'cream'

బొమ్మ bomma	تصویر۔ گڑیا 'doll, picture'
బోను boonu	پنجرہ 'trap, cage'
ముద్దు muddu	بوسہ۔ پیار 'kiss'
మూడు muuDu	تین۔ سہ 'three'
మొక్క mokka	پودا۔ بوٹا 'plant'
మోసం moosam	دھوکہ۔ فریب 'deceit
మౌనం maunam	خاموشی۔ سکوت 'silence'
యుద్ధం yuddham	جنگ 'war'

రంగు rangu	رنگ 'colour'	రింగు ringu	حلقہ 'ring'	రుచి ruchi	مزہ۔ذائقہ Taste
రాయి raayi	پتھر (سنگ) 'stone'	రీతి riiti	طرز۔طریقہ۔طور 'manner'	రూపాయి ruupaayi	روپیہ (سکہ) 'rupee'
రెండు reNDu	دو 'two'			రొద roda'	شور (آواز) 'noise'
రేపు reepu	کل (آنے والا) 'tomorrow'			రోడ్డు rooDDu	روڈ۔سڑک 'road'
రైలు railu	ریل گاڑی 'railway train'			రౌతు rautu	چٹان۔بڑا پتھر۔گھڑسوار 'horse rider, boulder'
లంగరు langaru	لنگر 'anchor'	లిపి lipi	رسم الخط (طرز تحریر) 'script'	లుంగీ lungii	لنگ۔لنگی۔تہمد 'lungi'
లావు laavu	فربہ۔موٹا 'stout (ness)'	లీల liila	خدا کی قدرت۔کرشمہ (ایک خاتون کا نام) 'name of a female person, sport of God'		
లెక్క lekka	حساب کتاب (روپیہ پیسہ کا) 'account, money, sum'	లొట్టి loTTI	لٹی (مٹی کا برتن جس میں سیندھی یا تاڑی نکالی جاتی ہے) 'small earthen pot (used in collecting toddy from the trees)'		

లేడి ہرن
leeDi deer'

లోతు گہرائی
lootu 'depth'

లైసెన్సు اجازت نامہ۔لائسنس
laisensu 'licence'

లౌడ్‌స్పీకరు لاؤڈ اسپیکر (آلہ مکبر الصوت)
lauD spiikaru "loud-speaker'

వర్షం بارش۔برسات
varsham 'rain'

విత్తనం بیج۔تخم
vittanam 'seed'

వృత్తి (روزی روٹی کے لئے۔کام کاج) پیشہ
vrutti 'profession, occupation

వాన بارش۔باراں
vaana 'rain'

వీధి گلی۔کوچہ
viidhi 'street'

వెన్న مسکہ
venna 'butter'

వేడి گرم۔گرمی (حدت)
veeDi 'heat'

వోటు ووٹ (رائے دہی)
vooTu 'vote'

వైద్యం طبی علاج (ڈاکٹری) حکمت (پیشہ طبابت)
vaidyam 'medical treatment or practice'

శంఖం شنکھ۔ناقوس
Sankham 'conch'

శివుడు شیو شنکر جی (بھگوان)
SivuDu 'Lord Siva'

శుక్రవారం جمعہ
Sukravaaram 'Friday'

శాలువా شال
saaluvaa 'shawl'

శీలం کردار۔سیرت
Siilam 'character'

శూన్యం صفر۔ندارد۔خالی
Suunyam 'void, emptiness'

శొంఠి سونٹھ (سوکھی ادرک) زنجبیل
SoNThi 'dry ginger'

శేషగిరి ایک شخص کا نام۔ شیشہ گری
Seeshagiri 'name of a male person'

శోభ ایک لڑکی یا عورت کا نام۔ شوبھا
Soobha 'name of a female person'

శైలజ خاتون یا عورت کا نام۔ شیلجا
Sailaja 'name of a female

శౌర్యం بہادری۔ شجاعت
Sauryam 'valour, heroism'

షరతు شرط
Sharatu 'stipulated condition

షికారు (چہل قدمی) تفریح۔ شکار
shikaaru 'pleasure walk, stroll'

షావుకారు سیٹھ۔ ساہوکار۔ تاجر
shaavukaaru 'sahukar, seth merchant'

సబ్బు صابون (صابن)
sabbu 'soap'

సిరా روشنائی (سیاہی)
siraa 'ink'

సున్న صفر
sunna 'zero'

సాయంత్రం شام (سہ پہر)
saayantram 'evening'

సీసా شیشی۔ شیشہ۔ بوتل
siisaa 'bottle'

సూది سوئی
suudi 'needle'

సృష్టి تخلیق (پیدا کرنا) خلق
srushTi 'creation'

సెకను سکنڈ۔ ثانیہ (منٹ کا ساٹھواں حصہ)
sekanu 'second'(of measurement of time)

సొమ్ము پیسہ۔ مال۔ زر۔ زیور
sommu ''money' ornament'

సేద్యం	seedyam	'cultivation'	کھیتی باڑی۔زراعت
సైన్యం	sainyam	'army'	فوج
హక్కు	hakku	'right, privilege'	استحقاق۔حق
హాలు	haalu	'hall'	بڑا کمرہ۔ہال
హెచ్చు	hetstsu	'excess, more'	زائد۔فاضل۔زیادہ
హేళన	heeLana	'mokery'	تضحیک۔مذاق اڑانا
హైదరాబాదు	haidaraabaadu	'Hyderabad'	حیدرآباد
హిందువు	hinduvu	'Hindu person'	ہندو
హీటరు	hiiTaru	'heater'	برق چولھا (ہیٹر)
సోమరి	soomari	'lazy person'	بھدی۔کاہل۔سست
సౌకర్యం	saukaryam	'convenience'	آسانی۔سہولت
హుండీ	ḥuNDi	'hundi'	ہنڈی (ایک طرح کا خانگی چیک)
హూణుడు	huuNuDu	'a Hun' (of race)	ہن (ہندوستان کی ایک قدیم قوم یا خاندان)
హృదయం	hrudayam	'heart	ضمیر۔دل
హోలీ	hooLii	'festival Holi	ہولی (تہوار)
హౌదా	haudaa	'Seat arranged on elephant'	ہودہ۔عماری ہاتھی پر بیٹھنے کے لئے سجائی گئی بیٹھک

The following items consist of geminates : مختلف حروف کی دوہری آوازیں) مشدد الفاظ

అక్క	akka	'elder sister'	خواہر (بڑی بہن)
మొగ్గ	mogga	'bud'	
అచ్చు	atstsu	'print'	چھاپ۔چربہ۔نقش۔چھاپہ
మజ్జిగ	maJjiga	'butter milk'	چھاچھ

కట్ట kaTTa	پلندہ بنڈل (کٹہ۔ گڈی) 'bundle' (of books etc.)	చెడ్డ ceDDa	خراب 'bad'	అత్త atta	ساس۔ ممانی۔ چچی 'aunt'
అద్దం addam	آئینہ 'mirror'	అన్నం annam	کھانا (طعام) 'cooked rice'		
కప్ప kappa	مینڈک 'frog'	డబ్బు Dabbu	روپیہ پیسہ۔ رقم 'money'	అమ్మ amma	ماں۔ اماں (ام) 'mummy,
కొయ్య koyya	چوبی کھونٹی (لکڑی کا) 'wood(en)'	గుర్రం gurram	گھوڑا۔ اسپ 'horse'	తెల్ల tella	سفید 'white'
మువ్వ muvva	گھنٹی (جو رہ رہ کر بجتی ہے) 'tinkiling bell'	బస్సు bassu	بس (موٹر) 'bus'	బిళ్ళ biLLa	دوا کی گولی۔ قرص 'tablet'

The following items consist of the verious consonants joined into clusters :

مخلوط آوازیں (حروف مصمت کا باہمی جوڑ)

రక్తం raktam	خون 'blood'	రుక్మిణి rukmiNi	رکمنی (عورت کا نام) 'name of a female person	వాక్యం vaakyam	جملہ۔ فقرہ (کلام) 'sentence'
చక్రం cakram	پہیہ۔ چاک۔ چکر 'wheel'	సౌఖ్యం saukhyam	سکھ۔ چین۔ آرام 'comfort'	వాఙ్మయం vaangmayam 'language and literature'	علم ادب۔ زبان و ادب
వజ్రం vajram	ہیرا 'diamond'	జ్ఞానం jnaanam	عقل و دانش 'wisdom'		

Telugu	Transliteration	Urdu	English
కట్నం	kaTNam	جہیز۔ آہبر۔ نیوتے کے کپڑے	'dowry'
కుట్ర	kuTra	سازش۔ فریب	'conspiracy'
పొట్లం	poTlam	پڑیا	'packet'
ఆత్మ	aatma	روح۔ جان	'soul'
మాత్ర	maatra	دواکی گولی (چھوٹی)	'pill'
న్యాయం	nyaayam	انصاف۔ عدل	'justice'
శుభ్రత	Subhrata	صفائی۔ پاکیزگی	'cleanliness'
వర్తకం	vartkam	تجارت۔ بیوپار	'trade'
సూర్యుడు	SuuryuDu	سورج۔ آفتاب	'Sun'
తూర్పు	tuurpu	مشرق	'east'
పుస్తకం	pustakam	کتاب	'book'
శాస్త్రం	Saastram	علم۔ سائنس	'science'
సంస్కృతం	samskrutam	سنسکرت (زبان)	'Sanskrit language'

فائدہ

وضاحتی نوٹ یا نکتہ

مندرجہ بالاالفاظ میں آپ دیکھینگے کہ حرف کی آوازیں "مفرد" نہیں ہیں، ان میں دوسری آوازیں بھی شامل ہیں۔ جیسے స్త میں స اور త کی آواز مخلوط (ملی ہوئی) ہے۔ త్మ میں త اور మ کی آواز مل کر آرہی ہے۔ اسی طرح لفظ سنسکرت సంస్కృతం میں تین آوازیں اکٹھی ہوگئی ہیں స క اور ర۔ స్కృ اسی قسم کی آوازوں کو قواعد کی اصطلاح میں مخلوط آوازوں (یا مخلوط حروف) سے تعبیر کیا جاتا ہے۔ تلگو زبان میں آنے والی ایسی "مخلوط آوازیں اصلاً سنسکرت زبان سے لئے گئے الفاظ میں پائی جاتی ہیں۔ چنانچہ జ్ఞానం (گنانم) మాతృ (ماترو) న్యాయం (نیایم) శాస్త్రం (شاسترم) جیسے تمام الفاظ سنسکرت سے لئے گئے ہیں۔ (مترجم)

اعراب اور مد (زبر، زیر، پیش یعنی الف 'واو اور یا مختصر اور طویل آوازیں) ودہ (دیر گھمو)

The following items in pairs, show a contrast in the leagth of vowels in the initial position.

یعنی تلگو میں حروف علت (آ۔ای آی۔ اور او اؤ) اوران کی طویل آوازیں) دیر گھمولو۔

అ-ఆ :	అది - ఆది	adi - aadi	آدی ادی (ا۔آ)
	గది - గాది	gadi - gaadi	گادی گدی (گ۔ گا)
	వరి - వారి	vari - vaari	واری وری (و وآ)
	కలం - కాలం	kalam - kaalam	کالم ۔ کلم (ک۔ کا)
ఇ-ఈ :	ఇనుము -ఈను	inumu - iinu	اینو ۔ انومو (ای۔آی)
	గిత్త - గీత	gitta - giita	گیتا ۔ گتہ (گ۔گی)
ఉ-ఊ :	ఉరి -ఊరి	uri - uuri	اوری ۔ اری (ا۔آو)
ఎ-ఏ :	ఎనుము - ఏనుగు	enumu - eenugu	آنومو ۔ انومو (ا۔آے)
	మెతుకు - మేకు	metuku - meeku	مےکو ۔ میتوکو (م۔ے)
	పెద్దవాడు - పేదవాడు	peddavaaDu - PeedavaDu	دیر گھمولو (ممدودہ) لمبی آوازیں (پ۔پے) پداواڑو ۔ پےدا ۔ واڑو
ఒ-ఓ	ఒడి-ఓడి	oDi - ooDi	اڑی۔آو ڑی (ا۔آو)
	కొడి-కోడి	kodi - kooDi	کوڑی ۔ کڑی (ک۔کو)
	మొదలు - మోదలు	modalu - moodalu	مدولو ۔ مدلو (م۔مو)

The folowing items in pairs show a contrast in the quality of consonants

ثقیل اور لین آوازیں (آوازوں کا تبدیل ہونا۔ فرق و امتیاز)

ک کی آواز کا گ میں بدلنا	క - గ : گ = ک	కరువు - గరువు گروو کروو	karuvu-garuvu
		కాలి - గాలి گالی ۔ کالی	kaali - gaali
		కోడలు - గోడలు گوڈلو کوڈلو	kooDalu - gooDalu
		పాక - పాగ پاگہ پاکہ	paaka paaga
		పడక - పడగ پڑگہ پڑکہ	paDaka - paDaga
		పెరుకు -పెరుగు پروگو پروکو	peruku - perugu
چ کا کی آواز میں تبدیل ہوتا۔	చ - జ : چ = ج	చరుపు - జరుపు جروو = چروو	tsarupu - dzarupu
		చుట్టు - జుట్టు جٹو چٹو	tsuTTu - dzuTTu
		గుచ్చు - గుజ్జు گجو گچو	gutstsu - gudzdzu
"ٹ" کی آواز کا "ڈ" میں بدل جانا	ట - డ : ڈ = ٹ =	ఆట - ఆడ	aaTa - aaDa
		ఓటు - ఓడు آوڈر آوٹو	ooTu - ooDu
		కోటి - కోడి کوڈی کوٹی	kooTi - kooDi

త - ద : చేత - చేద ceeta-ceeda ت کی آواز د کی آواز میں بدل جاتی ہے۔

چیتا - چیدا

మోత - మోద moota - mooda

موتا مودا

ప - బ : పరువు - బరువు paruvu - baruvu پ کا ب کی آواز میں تبدیل ہونا

پروو - بروو

పాట - బాట PaaTa - baaTa

پاٹ - باٹ

ణ-న : రాణి - రాని raaNi - raani

رانڑی - رانی

ల - ళ : కల - కళ kala - kaLa

کلا - کڑا

కల్లు - కళ్ళు kallu - kaLLu

کلو کڑلو

ముల్లు - ముళ్ళు mullu - muLLu

ملو - مڑلو

ట - త : కోట - కోత kooTa - koota ٹ کا ڈ کی آواز میں بدل جانا۔

کوٹ - گوت

కోటి - కోతి kooTi - kooti

کوٹی - کوتی

పాట - పాత paaTa - paata

پاٹ - پات

మూట - మూత muuTa - muuta

موٹا موتا

డ - ద : పొడ - పొద poDa - poda د کی آواز ڈ میں بدل جایا کرتی ہے۔

پڈا - پدا

పొడి - పొది poDi - podi

پڈی - پدی

	గుడ్డు - గుద్దు گڈو گدو	guDDu - guddu	و ۔ ڈ (تشدد)
	పొడుగు - పొదుగు گڈوگو پدوگو	poDugu - podugu	و = ڈ
డ - ర :	కొడుకు - కొరుకు گڈوکو کروکو	koDuku - koruku	ر ۔ ڈ
	అడుగు - అరుగు ڈوگو اروگو	aDugu - arugu	الفا
	ఆడు - ఆరు آڈو آرو	aaDu - aaru	الفا
	వాడు - వారు واڈو وارو	vaaDu - vaaru	ایضا

The following pairs of items contain geminates in the second **column**

اکہری اور دوہری (مشدد حروف اور غیر مشدد) آوازیں۔

مشدد غیر مشدد		
క-క్క : ک ک	పకపకలు - పక్కపక్కలు پکلو پکہ پکلو پکہ	pakapakalu - pakkapakkalu
గ - గ్గ : گ گ	మొగ -మొగ్గ مگا مگا	moga - mogga
చ - చ్చ چ چ	నాచు - నచ్చు ناچو نچو	naatsu - natstsu
జ-జ్జ : ج ج	పూజ-మజ్జిగ پوجا مجگا	puuja - majjiga
ట-ట్ట : ٹ ٹ	ఆట-అట్ట آٹ آٹ	aaTa - aTTa
డ - డ్డ ڈ ڈ	ఆడు - అడ్డు آڈو آڈو	aaDu - aDDu
త-త్త : ت ت	కోత - కొత్త کوتہ کتہ	koota - kotta

۱ کھری اور دوہری (یعنی مشدد اور غیر مشدد حروف) آوازیں

ద - ద్ద : دّ د	గద - గద్ద گدّا گدا	gada - gadda
న - న్న : نّ ن	మొన - మొన్న مونّہ مونہ	mona - monna
ప - ప్ప : پّ پ	చాప - చొప్ప چپّا چاپہ	tsaapa - tsoppa
బ - బ్బ : بّ ب	డాబా - డబ్బా ڈبّا ڈابا	Daabaa - Dabbaa
మ - మ్మ : مّ م	దోమ - దొమ్మ دمّا دوما	dooma -domma
య - య్య : یّ ی	కాయ - కొయ్య کویّہ کایہ	kaaya - koyya
ర - ర్ర : رّ ر	బార - బర్రె برّے بارا	baara - barre
ల - ల్ల : لّ ل	చలి - చల్ల چلّہ (سلّہ) چلی (سلی)	tsali - tsalla
వ - వ్వ : وّ و	బావ - బువ్వ بوّا باوا	baava - buvva
స - స్స : سّ س	బస - బస్సు بسّو بس	basa - bassu
ళ - ళ్ళ : اڑّر اڑلہ مشدد غیرمشدد	కళ - కళ్ళెం کڑّلو کڑلہ	kaLa - kaLLem

In connected speech, when a final **i** is followed by **aa** the resultant sound is **æ**.

مربوط جٹن نحص (بدوران گفتگو و تحریر) زاید زبر لگانے پر مد (سہ) سے بدل جاتے ہیں یعنی اور ای کی آواز آ (الف + مد) سے بదل جاتی ہے

పిల్ల	pilla	+ఆ?	+aa ?	پلی + آ = پلا پلہ + آ = پلا؟	=పిల్లా?	= pillaa ?	'a girl ?'
పిల్లి	pilli	+ఆ?	+aa ?	پلی + آ = پلا؟	+పిల్లా?	= pill æ	' a cat ?'
బండ	baNDa	+ఆపు	+aapu	بنڈا + آپو (پتھر کو روکو)	بنڈآپو =బండాపు	= baNDaapu	'stop the boulder'
బండి	baNDi	+ఆపు	+aapu	بنڈی + اپو (بیل گاڑی کو روکو)	= బండాపు	= baNDæpu	'stop the cart'

దోమ دوما	= దోవ(دوں وا	مچھر	mosquito
మామిడిపండు مامڑی پنڈو	= మావి(డిపండ్లు ماں وڑی پنڈو	آم	mango fruit
మేం میم	=మేవ్(میوں	ہم	we
వారం وارم	=వారవ్(واروں	ہفتہ	week
సంవత్సరము سموت سرم	= సవ(త్సర(سموت سراؤں	سال	the year
మాంసం ماسم	= మావ్(సవ్(ماسوں	گوشت	meat
సింహం سمہم	= సివ్(హవ్(	ببر	lion

1۔ خالی جگہوں کو مناسب (موزوں تلگو) حروف سے پر کرو

سہولت کے لئے ان الفاظ کے محاذی ان کے معانی بھی دے دیے گئے ہیں

(a) سادہ (لین) الفاظ (غیر مشدد الفاظ)

کل (آنے والا) వ ... پتہ కు ... کھیل ట ...

ریل = రై ... نغمہ گیت = ... పా مکھی = ఈ...

سفوف = డి ... دریا = ... న تختی = లక ...

ٹوپی = ... టో سالن = ర ... فن = ... క

بدمعاش۔ آوارہ = డీ ... (روڑی) ہونٹ = దవి ... عمارت = భ... నం

(b) مشدّد الفاظ

డ... تعمیر۔ عمارت క...డం بڑی بہن క్క ...

تمارسو తి...రుసు (ایک شاعر کا نام) لڈو ల... کلی మొ...

لکڑی کی ہڑی کھچی కొ... پتیل ఇ...డి ہرائی ప...క

چوبینہ۔ لکڑسی క ... حد = హ... چھاتچ మ... గ

بلی= پి ... گناورم వరం ... గ . گچ- گچی ... గ

روا ర ... برائی-عظمت తనం ... గా منعز గు ...

(موٹا آٹا-سوجی)

گھنٹہ గ ... ట شکر ప ... చదార ٹیڑھا వ ... కర

دھوپ ఎ ... డ مرغ-مرغا పు ... జు لنگا ల ... గా

عطا-دین- کرامت ... వర رخسار (گال) ప ... చె مٹی کالوٹا త ... ము

(ولیوں کی طرف سے)

خوبصورتی ... ద ... అ آبخورہ బు ... చె سو-صد ద ... వ

حسن وجمالی چھوٹا لوٹا

شہر ం ... ప علم ادب యం ... వా خون-لہو ం ... ర

مدراس (شہر) సు ... మె سلطنت-ریاست ం ... రా لگن-شادی ం ... ల

تشبیہ ... ఉ پدما= کنول ... ప نیکی ثواب= ం ... పు

(پھول کا نام)

اپما = کھانے کا دلیہ

صفائی త ... శు ناانصافی యం ... అ سفر زیارت ... యా

ستھرائی ظلم

بیوپار۔ تجارت ... పారం	چمڑہ۔ پوست چرم చ ... ం	چمچہ ... చె
شیاملا (نام) ... మల	کلیانی (نام) క ... ణి	سیمیاں (سویاں) ... సే
پیچ دار کیل۔ اسکرو ...	شری ... (محترم/جناب)	پوشیمی (نام) పు ... మి
مہاتما۔ عظیم ہستی (مہاتموڈو) మహా ... డు	سنکرانتی (عید) సం ... తి	برہما خالق کائنات బ్ర ...

Exercise - II

1. మీ పూర్తిపేరు, అడ్రసు రాయండి. تلگو میں اپنا مکمل نام اور پتہ لکھئے۔
2. మీ తరగతి విద్యార్థుల పేర్లు రాయండి. اپنے ہم جماعتوں (ہم درس) کے نام لکھئے۔

Lesson : 1

Exercise - I

ذیل میں دو کالم دے گئے ہیں الف اور ب۔ کالم الف میں تلگو ضمیریں ہیں اور کالم ب میں متعلقہ اسماء۔ مناسبت کا لحاظ کرتے ہوئے دونوں کے جوڑ ملائے تاکہ ٹھیک ٹھیک مطلب ادا ہو۔

1. మీరు	--- --- --- --- ---	రేడియో
2. అది	--- --- --- --- ---	ఇంజినీరుగారు
3. వాడు	--- --- --- --- ---	మంత్రిగారు
4. ఆయన	--- --- --- --- ---	పాపాయి
5. ఈవిడ	--- --- --- --- ---	నటుడు
6. ఇతను	--- --- --- --- ---	శారదమ్మగారు
7. ఇది	--- --- --- --- ---	మాస్టరుగారు
8. ఈమె	--- --- --- --- ---	బుజ్జిబాబు
9. ఈయన	--- --- --- --- ---	గాయకురాలు
10. ఆమె	--- --- --- --- ---	యూసఫ్
11. వారు	--- --- --- --- ---	నర్సు
12. అతను	--- --- --- --- ---	డాక్టరుగారు

Exercise - II

کلام استفہامیہ (سوالیہ جملے)

پیچھے (سابق میں) دے گئے ضمائر شخص میں سے کوئی دس ضمیریں لیجے اور ان سے تلگو کے سوالیہ جملے (کون / کیا) بنائے۔

1. --- --- --- --- --- --- ?

2. --- --- --- --- --- --- ?

3. --- --- --- --- --- --- ?

4.. --- --- --- --- --- --- ?

5. --- --- --- --- --- --- ?

6. --- --- --- --- --- --- ?

7. --- --- --- --- --- --- ?

8. --- --- --- --- --- --- ?

9. --- --- --- --- --- --- ?

10.--- --- --- --- --- --- ?

Exercise - III

ایسے جملوں کی نشان دہی کیجئے جن میں گارو (لاحقہ) لالفظ درست پایاجائے   اور پھر ان تلگو جملوں کی انگریزی یا اردو لکھئے

1. వాడు రాముడుగారు.
2. ఆవిడ సుందరమ్మగారు.
3. అది ఆవుగారు.
4. అతను రంగారావుగారు.
5. వీరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు.
6. వీరు యాదగిరిగారు.
7. ఆమె సుశీలగారు.
8. వారు సరోజినీదేవిగారు.
9. ఈయన సుబ్బారావుగారు.
10. ఈవిడ సూర్యకాంతంగారు.
11. ఆయన ఓబులప్పగారు.
12. ఇతను దొంగగారు.
13. ఇది పాపాయిగారు.
14. ఈమె టీచరుగారు.

Lesson : 2

سبق ۲ تعداد (واحد جمع)

Exercise - I

مندرجہ ذیل کے الفاظ کی جمع لکھئے ۔ 1

నవ్వు ہنسی	గుడి مندر
అందం حسن جمال	గోరు ناخن
చోటు جگہ۔مقام	రోకలి موسل
కోతి بندر	బండి بیل گاڑی
మైలు میل (فاصلہ)	ముల్లు کانٹا
గొయ్యి گڑھا	గట్టు بند۔میند۔کٹ
ఇది یہ چیز వాడు وہ شخص (معمولی)	

ذیل کے جمع کے الفاظ کے لئے تلگو میں واحد لکھئے ۔ 2

పనులు کام	రాళ్ళు پتھر جمع (پتھر واحد)
ఊళ్ళు شہر قصبے	అవి وہ چیزیں (یہ)
తోట్లు ناندیں	వీళ్ళు یہ لوگ (وہ)
రైళ్ళు ریلیں	కళలు فنون (فن)

పెళ్ళిళ్ళు	شادیاں	పొలాలు	کھیت (جمع)
యువకులు	نوجوانان	నోట్లు	نوٹ
సంచీలు	تھیلے. تھیلیاں	రోడ్లు	روڈ

Exercise - II

ఆ = آ دیر گھمو کا استعمال کرتے ہوئے ذیل کے جملوں کو استفہامیہ (سوالیہ) میں تبدیل کیجئے (یعنی یہ آخر میں بکو کو ఆ دیر گھمو ا سے بدل دیجئے)

(క) అతను గోపాలరావు. ....

(చ) ఆమె జానకమ్మగారు. ....

(ట) అది సిటీబస్సు. ....

(త) ఆయన గంగారెడ్డిగారు. ....

(ప) వీరు శర్మగారు. ....

(గ) అవి కాయితాలు. ....

(జ) వాడు కిశోర్‌బాబు. ....

(డ) ఇది కవిత. ....

(ద) వీళ్ళు అమ్మాయిలు. ....

(బ) ఇవి సినిమా హాళ్ళు. ....

2. ఇది పుస్తకమా ? — سوال: کیا یہ ایک کتاب ہے ؟

ఔనండి; ఇది పుస్తకం. — مثبت جواب : ہاں یہ ایک کتاب ہے۔

కాదండి; ఇది పుస్తకం కాదు. — منفی جواب نہیں یہ ایک کتاب نہیں ہے

ھدایت:۔ مثبت اور منفی جوابات کے لئے اوپر ایک نمونہ دیا گیا ہے۔
غور کرو کہ ایک ہی سوال کے دو جوابات (مثبت و منفی) ہاں یا نہ میں کس طرح (تلگو میں) دے جاتے ہیں۔
اسی انداز اور نمونہ کے پیش نظر ذیل میں دے گئے سوالات کے جوابات لکھئے/بنائے

అది కలమా ?	...	...	...	...	...	مثبت جواب
ఆయన సూరయ్యగారా?	...	...	...	...	...	منفی جواب
ఆమె రాధా?	...	...	...	...	...	مثبت جواب
ఇవి బల్లలా?	...	...	...	...	...	منفی جواب
అవి లారీలా?	...	...	...	...	...	مثبت جواب
వాళ్ళు గుమాస్తాలా?	...	...	...	...	...	منفی جواب
ఆవిడ గాయకురాలా?	...	...	...	...	...	مثبت جواب
వాడు బుజ్జిబాబా?	...	...	...	...	...	منفی جواب
ఇది నదా?	...	...	...	...	...	مثبت جواب
ఇవి కోట్లా?	...	...	...	...	...	منفی جواب

Exercise - III

ذیل میں دیے گئے تلگو جملوں کا ترجمہ انگریزی میں کیجئے۔ ।

ఇది ఆఫీసు. ... ...

ఆయన మంత్రిగారు. ... ...

అది రేడియో ... ...

ఇవి ఫైళ్ళు. ... ...

వారు డైరక్టరుగారు. ... ...

ఆమె ప్రతిభ. ... ...

ఇది ఆస్పత్రి కాదు. ... ...

వాడు పిల్లవాడు. ... ...

వీళ్ళు యువతులు. ... ...

అవి కుర్చీలు కాదు. ... ...

2 اسم اشارہ قریب (یہ) اور اسم اشارہ بعد (وہ) کی مشق:۔ ذیل کے انگریزی / اردو جملوں کا ترجمہ تلگو میں کیجئے۔

یہ صاحب رنگناد ھن ہیں۔ ... ...

یہ پنسل ہے۔ ... ...

وہ شانتا (لڑکی) ہے ... ...

یہ ایک میز ہے۔ ... ...

یہ ایک کاغذ ہے۔ ... ...

یہ صاحبہ استادنی ہیں۔ ... ...

وہ ڈاکٹر ہے۔ ... ...

یہ (ایک) قلم نہیں ہے ... ...

وہ بالادیوی ہے۔ ... ...

وہ انجستر نہیں ہے۔ ... ...

Exercise - IV

وہ جہاز ہے۔ ... ... అది విమానం కదూ?

.....ہے نا؟

A-1 ఔను; అది విమానమే. ہاں وہ جہاز ہی ہے۔

A-2 కాదు, అది విమానం కాదు. نہیں وہ جہاز نہیں ہے۔

اوپر دیے گئے نمونے کے مطابق ذیل کے جملوں کا جواب مثبت، منفی میں (حسب صراحت) دیجئے۔

(క) ఇది ఆఫీసు కదూ? .... مثبت

(చ) వాడు గోపాల్ కదూ? .... منفی

(ట) ఆమె అరుణ కదూ? .... مثبت

(త) ఆయన ప్రకాశరావుగారు కదూ? .... منفی

(ప) అది బస్సు కదూ? .... مثبت

(గ) అతను మోహనరావు కదూ? .... منفی

(జ) వారు ప్రొఫెసరుగారు కదూ ? .... مثبت

(డ) ఇది కోకిల కదూ? .... منفی

(ద) ఈయన శ్రీనివాసరెడ్డిగారు కదండీ? .... مثبت

(బ) ఈమె నిర్మలాదేవిగారు కదండీ ? .... منفی

Lesson : 3

(ضمائر شخصی کی مختلف حالتیں)

Exercise - I

ذیل کے جملوں میں خالی جگہوں کو مناسب ضمائر سے پر کرو۔

(క)	ఇది	....	పుస్తకం.	میرا
(చ)	ఆయన	....	డైరక్టరుగారు.	ہمارے
(ట)	ఈమె	....	చెల్లెలు కదూ?	تمھاری۔ آپ کی
(త)	అది	....	కారు కాదు.	ان کی۔اس کی
(ప)	అవి	....	చీరలు.	اس کی (عورت کیلئے)
(గ)	అది	....	బంగళా	ان کا
(జ)	అది	....	చొక్కా కదూ?	تمھارا/آپ کا
(డ)	ఇది	....	సంచీకాదు..	اس کا۔اس کی (تھیلا یا تھیلی)
(ద)	అవి	....	కుర్చీలు?	کسکی۔۔ کن کی؟
(బ)	అది	....	పుస్తకం?	کونسی کیا؟
(య)	ఇది	....	ఊరు?	کونسا۔کونسی؟

(ర)	....	కోటు రామ్మూర్తి కోటు	ضمیر اشارہ بعید = وہ
(ల)	....	స్కూటరు రెడ్డిగారి స్కూటరు	ضمیر اشارہ قریب = یہ
(వ)	ఇది	ఫైలు	ان کی (تعظیمی)

Exercise - II

ذیل کے جملوں کے لئے (اردو یا انگریزی سے) تلگو جملے لکھئے۔

(a) ... ... یہ اس کا قلم ہے

(b) ... ... وہ ان کی ساری ہے

(c) ... ... یہ میری سائیکل ہے۔

(d) ... ... وہ ان کی کار ہے

(e) ... ... یہ فائل (مثل) تمھاری / آپ کی ہے۔

(f) ... ... وہ اس کا مکان ہے

(g) ... ... وہ میرے والد ہیں۔

(h) ... ... وہ تمھارا خط ہے

(i) ... ... یہ ہمارا کتا ہے

(j) ... ... تمہارا وطن کونسا ہے

2 ذیل کے تلگو جملوں کا ترجمہ اردو یا انگریزی میں کیجئے۔

(క) ఈమె మా అక్కయ్య. ... ...

(ఖ) ఇది మన బస్సు. ... ...

(గ) అది నా కుర్చీ. ... ...

(ఘ) ఇవి నీ పుస్తకాలు. ... ...

(చ) అవి మీ ఉత్తరాలు. ... ...

(ఛ) ఇది వాళ్ళ ఇల్లు. ... ...

(జ) ఈమె అతని భార్య. ... ...

(ఝ) అది వీరి కుక్క. ... ...

(ద) ఇది వాడి పెన్సిలు. ... ...

(బ) అది దీని గౌను. ... ...

(య) ఇది ఎవరి సంచీ? ... ...

(ర) మీ ఆఫీసు ఏ ఆఫీసు? ... ...

(ల) ఆ కారు ఎవరి కారు? ... ...

(వ) ఈ పేరు ఎవరి పేరు? ... ...

(శ) రామయ్యగారి కోటు ఏ కోటు? ... ...

(ష) ఆయన ఉద్యోగం ఏం ఉద్యోగం? ... ...

(స) ఆమె అత్తగారి ఊరు ఏమిటి? ... ...

(హ) మాలతి భర్త ఎవరు? ... ...

Exercise - III

ضمیر کی مختلف حالتیں۔ صفت ضمیری واشارہ

(అతను) ... ...

(అతను) ... ...

(ఈయన) ... ...

(ఆమె) ... ...

(వారు) ... ...

(ఇది) ... ...

(ఈవిడ) ... ...

(ఎవరు) ... ...

(ఆయన) ... ...

(వీరు) ... ...

(ఈమె) ... ...

Exercise - IV

ذیل میں دیے گئے الفاظ (اجزائے کلام) کو ایسی ترتیب میں لکھئے کہ وہ مکمل جملے بن جائیں۔

(క) ఫైలు - మీ - ఇది ... ...

(చ) చిన్న- మా - ఊరు - ఊరు ... ...

(ట) మొగుడు - ఎల్లమ్మ - మల్లయ్య ... ...

(త) ఎంబాసిడరు - అన్నయ్య - మా - కారు

... ...

(ప) అత్తగారి - బొంబాయి - మీ - ఊరు - కదూ?

... ...

(గ) లెక్చరరు - కాలేజి - అన్నయ్య - వాళ్ళ

... ...

(జ) కట్నం - అబ్బాయి - ఆ - లక్ష - రూపాయిలు

... ...

(డ) కామేశ్వరి - మామయ్యగారి - మా - పేరు - అమ్మాయి

... ...

(ద) పాట - అది - కదూ - బాలమురళీకృష్ణ

... ...

(ట) కాదు - రాష్ట్రం - తమిళనాడు - మన

... ...

Lesson : 4 (اعداد اور ہندسے)

Exercise - I

خالی جگہوں کو ان اعداد مناسب سے پر کیجئے۔ 1

(క) ఇది	.....	రూపాయి	ایک
(చ) అవి	.....	కుర్చీలు	دو
(ట) ఇవి	.....	ఫైళ్ళు	تین
(త) అవి	.....	బస్సులు.	چار
(ప) ఇవి	.....	పుస్తకాలు.	پانچ
(గ) అవి	.....	పండ్లు	چھ
(జ) ఇవి	.....	కలాలు.	سات
(డ) అవి	.....	గదులు	آٹھ
(ద) ఇవి	......	ఆవులు.	نو
(బ) అవి	.....	గ్లాసులు	دس

ہندسوں کی مدد سے ذیل کے سوالات کے جوابات دیجئے۔ 2

(క) వాళ్ళు ఎంతమంది పిల్లలు? گیارہ

....

(చ) వీళ్ళు ఎంతమంది ఆఫీసర్లు? بارہ

... ...

(ట) వాళ్ళు ఎంతమంది కూలీలు? تیرہ

... ...

(త) అవి ఎన్ని ఫైళ్ళు? بیس

... ...

(ప) వీళ్ళు ఎందరు అమ్మాయిలు? تیس

... ...

(గ) ఇవి ఎన్ని లారీలు? چالیس

... ...

(జ) వాళ్ళు ఎంత మంది అబ్బాయిలు? پچاس

... ...

(డ) అవి ఎన్ని కాయితాలు? سو

... ...

(ద) వీళ్ళు ఎందరు విద్యార్థులు? ہزار

... ...

(బ) ఇవి ఎన్ని రూపాయిలు? لاکھ

... ...

Exercise - II

• ذیل کے جملوں کا ترجمہ انگریزی یا اردو میں کیجئے۔ 1

(క) ఇది చిన్న గది. ... ...

(చ) అది పెద్దహాలు. ... ...

(ట) ఇది కొత్త సైకిలు. ... ...

(త) అది పాత చొక్కా ... ...

(ప) ఇది మంచి పుస్తకం. ... ...

(గ) అది చెడ్డ పని. ... ...

(జ) ఇది తెల్ల కాయితం. ... ...

(డ) అది పొట్టి గోడ. ... ...

(ద) ఇది నల్ల కారు. ... ...

(బ) అది పొడుగాటి కర్ర ... ...

(య) ఆయన లావుపాటి మనిషి ... ...

(ర) ఈమె సన్నటి మనిషి. ... ...

(ల) మీ ఊరు ఎటువంటి ఊరు? ... ...

(వ) మా ఊరు చక్కని ఊరు. ... ...

2 ذیل کے جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجئے :-

(a) ... ... یہ کالی بلی ہے

(b) ... ... وہ چھوٹی (تنگ) گلی ہے۔

(c) ... ... یہ بڑا شہر ہے۔

(d) ... ... وہ (ایک) نیا قلم ہے۔

(e) ... ... میرا گھر چھوٹا ہے۔

(f) ... ... یہ اچھی دوا ہے

(g) ... ... وہ سفید قمیص ہے

(h) ... ... وہ پرانی ساری ہے

(i) ... ... وہ لمبا (ٹیبل) میز ہے

(j) ... ... وہ کس قسم (قماش) کا آدمی ہے۔

Exercise - III

ایسے دس جملے بنائیے جن میں صفتیں استعمال کی گئی ہوں۔ جیسے పొడవు, పెద్ద , చిన్న, చెడ్డ, మంచి

(క) --- --- --- --- --- ---

(చ) --- --- --- --- --- ---

(ట) --- --- --- --- --- ---

(త) --- --- --- --- --- ---

(ప) --- --- --- --- --- ---

(ಗ) --- --- --- --- --- ---

(ಜ) --- --- --- --- --- ---

(ಡ) --- --- --- --- --- ---

(ದ) --- --- --- --- --- ---

(ಬ) --- --- --- --- --- ---

Lesson : 5

ضمائر (تخصیص و تملیک)

Exercise - I

I (ضمیر) ذیل میں دے گئے نمونہ کے مطابق کالم A کے جملوں کو تبدیل
کر کے کالم B میں لکھئے تاکہ تخصیص یا تملیک کا مفہوم پیدا ہو۔

	(A)		(B)	
(i)	ఇది నా గది.	یہ میرا کمرہ ہے	ఈ గది నాది	مثال:۔ یہ کمرہ میرا ہے
(ii)	ఇవి నా పుస్తకాలు.	یہ میری کتابیں ہیں	ఈ పుస్తకాలు నావి.	یہ کتابیں میری ہیں۔

(a) ఇది నా సంచి. ... ...

(b) అది మా కుక్క. ... ...

(c) ఇది నీ ఉత్తరం. ... ...

(d) అది మీ పుస్తకం. ... ...

(e) ఇవి మా కుర్చీలు. ... ...

(f) ఇది ఆమె కలం. ... ...

(g) అది ఆయన కారు. ... ...

(h) ఇది మన క్లాసు. ... ...

(i) అవి నా పైళ్ళు. ... ...

(j) ఇవి మీ గదులు. ... ...

2 نیچے سوالیہ جملوں کے دو نمونے دے گئے ہیں۔ انھیں پیش نظر رکھ کر (سوالیہ جملوں کو ملا کر) خالی جگہوں کو پر کیجیے۔

	(A)		(B)	
(i)	ఇది ఎవరి కారు?	یہ کسکی کار ہے؟	ఈ కారు ఎవరిది?	یہ کار کسکی ہے؟
(ii)	ఇవి ఎవరి పుస్తకాలు?	یہ کسکی کتابیں ہیں؟	ఈ పుస్తకాలు ఎవరివి?	یہ کتابیں کسکی ہیں؟

(క) ఇది ఎవరి కుక్క? ... ...

(చ) ఇవి ఎవరి చెప్పులు? ... ...

(ట) అది ఎవరి బొమ్మ? ... ...

(త) అవి ఎవరి కాయితాలు? ... ...

(ప) మీ ఊరు ఏ ఊరు? ... ...

(గ) ఈ ఇల్లే మా ఇల్లు ... ...

(జ) ఆ పిల్లి వాళ్ళ పిల్లి. ... ...

(డ) ఇది మన పొలం. ... ...

(ద) అది పిల్లల బడి ... ...

(బ) నీది ఏ సైకిలు? ... ...

Exercise - II

مندرجہ ذیل میں سے کسی دس الفاظ سے جملے بنائیے۔ (جملوں میں استعمال)

ఆయనది	దానిది	ఏది	చిన్నది
అతనివి	వాటిది	ఎవరివి	మంచివి
ఆమెది	వాళ్ళవి	ఎలాటిది	రామారావుది
మావి	దేనిది	ఎర్రటివి	ఆఫీసర్లవి

(క) ... ... (గ) ... ...

చ) ... ... (జ) ... ...

(ట) ... ... (డ) ... ...

(త) ... ... (ద) ... ...

(ప) ... ... (బ) ... ...

Exercise - III

ان بے ترتیب الفاظ (اجزائے کلام) کو ٹھیک طریقہ سے جوڑ کر جملے بنائیے۔

(క) చెల్లెలి చిన్న పేడరు మామగారు మా ... ...

(చ) మంచివి తమ్ముడి మా పుస్తకాలు ... ...

(ట) నా హిందీవి పత్రికలు ... ...

(త) సినిమా ఆ తెలుగుది ... ...

(ప) వాళ్ళది బాధ ఎవరి ... ...

(గ) గౌనూ శాటిన్‌వి రిబ్బన్‌లూ కమల ... ...

(జ) నా పెద్దది గొడుగు ... ...

(డ) నోరు మీ పెద్దది అత్తగారి ... ...

(ద) స్కూటరు అక్కయ్య టైరు మా కంపెనీది కొత్త ... ...

(బ) నల్లటివి వకీలుగారి మా కుక్కలు ... ...

(య) చీర రాధ ఎర్రటిది ... ...

(ర) మా కొత్తవి కుర్చీలు ఆఫీసు ... ...

(ల) ఫైలు కొత్త ఇది ... ...

(వ) 'జనపదం' రంగాచార్యది నవల ... ...

Exercise - IV

اردو انگریزی میں اشارات کے مطابق خالی جگہوں کو (تلگو جوابات سے) پر کیجئے

	(A)		(B)
(క)	ఆ గౌను ఎవరిది?	... ...	ہمارے بچے کا ہے =
(చ)	ఈ కుర్చీలు ఎవరివి?	... ...	مسٹر راما راؤ کا =
(ట)	ఆమె ఎలాటిది?	... ...	ایک اچھا آدمی =
(త)	ఈ భవనం ఎవరిది?	... ...	میرے دفتر کا =
(ప)	వాళ్ళ కుక్క ఎలాటిది?	... ...	کالے رنگ کا =
(గ)	మీ చెప్పులు ఎలాటివి?	... ...	سرخ اشیاء =
(జ)	ఆ ఫైళ్ళు ఎవరివి?	... ...	مسٹر شرما کا =
(డ)	ఈ కారు ఎవరిది?	... ...	حکومت کا / کی =
(ద)	ఈ పువ్వులు దేనివి?	... ...	اس پودے کا / کی
(బ)	ఆ బీరువా వేటిది ?	... ...	تلگو کتابوں کا / کی

Lesson : 6 صفت عددی (مدلوج)

Exercise - I

خالی جگہوں کو مناسب الفاظ سے پر کرو

(క) ఇది ... ... నెల (پہلا)

(చ) అది ... ... కుర్చీ. (دوسرا)

(ట) ఆయనది ... ... కారు. (تیسرا)

(త) వాడిది ... ... క్లాసు (چوتھا)

(ప) వాళ్ళది ... ... ఇల్లు. (پانچواں)

(గ) ఇది ... ... పాఠం. (چھٹا)

(జ) ఈరోజు ... ... తేదీ (ساتواں)

(డ) రేపు ... ... తారీఖు. (آٹھواں)

(ద) ఎల్లుండి ... ... రోజు. (نواں)

(బ) ఆవిడది ... ... గది. (دسواں)

Exercise - II (صفت ذاتی)

ان سوالات کے جوابات انگریزی اشاروں کے مطابق خالی جگہوں میں لکھئے

(క) అతను ఎలాంటి వాడు? ... ...

(ایک اچھا آدمی)

(చ) వాళ్ళు ఎలాంటివాళ్ళు? ... ... (خراب شخص)

(ట) వారు ఎటువంటి వారు? ... ... (ایک بڑا آدمی)

(త) అనూరాధ ఎలాటిది? ... ... (ایک اچھا آدمی)

(ప) రంగయ్య ఎవరు? ... ... (ایک نیا آدمی (اجنبی))

(గ) రామన్న పడుచువాడా? ... ... (ادھیڑ عمر کا نہیں / بوڑھا آدمی)

(జ) రమాదేవి సంచీ పెద్దదా, చిన్నదా? ... ... (چھوٹا سا)

(డ) బాబూరావు చొక్కాలు ఎలాటివి? ... ... (سفید (سے))

(ద) నీ పుస్తకం ఎర్రటిదా, నల్లటిదా? ... ... (کالا ۔ کالے)

(బ) ఈ అబ్బాయి ఎన్నోవాడు? ... ... (دوسرا ۔ دیگر)

Exercise - III

1 ذیل کے جملوں کو (اردو / انگریزی) کا تلگو میں ترجمہ کیجیے۔

(a) ... ... تو اچھی ہے

(b) ... ... وہ لوگ بنگالی ہے

(c) ... ... وہ خراب شخص ہے

(d) ... ... میں چھوٹا آدمی ہوں

(e) ... ... آپ اچھے آدمی ہیں۔

(f) ... ... وہ بڑے آدمی ہیں

(g) ... ... وہ پنجابی (پنجابی عورت) ہے

(h) ... ... ہم سب اچھے آدمی / لوگ ہیں۔

(i) ... ... ہم سب ملازم ہیں۔

(j) ... ... سب لوگ امیر (مالدار) نہیں ہیں ...

Exercise - I

1 مندرجہ ذیل جملوں میں ضمیر کی مفعولی حالت (کو،لئے) استعمال کیجئے۔

... ... తెలుగు పుస్తకం కావాలి. (مجھے یا مجھ کو)

... ... డబ్బు అక్కర్లేదు. (اس کو یا اسے)

... ... పెన్సిలు కావాలి. (اس کو)

... ... ఉద్యోగం కావాలి. (رادھا کو (کیلئے))

... ... బొమ్మలు కావాలి (بچوں کو (کیلئے))

.. .. ఏం కావాలి ? (اس کو)

.. .. కాఫీ కావాలా? (آپ کو (مہذب) (تم کو،غیر مہذب))

.. .. కారు అక్కర్లేదా? (للتا کو (کے لئے))

.. .. ఈ ఉద్యోగం వద్దు. (مجھے۔مجھ کو)

.. .. పెళ్ళి కావాలి. (اس لڑکی کو)

Exercise - II

1 ذیل کے تلگو جملوں کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کیجئے۔

పాలు కావాలి. ... ...

(చ) సుగుణకు కాలేజిలో సీటు కావాలి ... ...

(ట) అతనికేమీ అక్కర్లేదు. ... ...

(త) సుందరానికి ట్రాన్స్‌ఫర్ కావాలి. ... ...

(ప) నాకు వెయ్యి రూపాయలు వద్దు; ... ...
ఐదు వందలే కావాలి.

(గ) పిల్లలకు ఏం కావాలి? ... ...

(జ) నీకు డబ్బు కావాలా? ... ...

(డ) ఆమెకి కాఫీ అక్కర్లేదా? ... ...

(ద) రంగడికి పుస్తకం వద్దా? ... ...

(బ) మీకీ పైలు కావాలా, వద్దా? ... ...

ذیل کے جملوں کا "تلگو ترجمہ" لکھئے (چاہتے چاہتا ہے کا استعمال) 2

(a) ... ... وہ اسکوٹر چاہتا ہے یا اسے اسکوٹر چاہئیے۔

(b) ... ... وہ ملازمت نہیں چاہتی

(c) ... ... کیا تمھیں چائے چاہئیے۔

(d) ... ... کیا تمھیں رقم چاہئیے ؟

(e) ... ... تمھیں میرا قلم چاہئیے (در کار ہے) یا نہیں

(f) ... ... میں کچھ نہیں چاہتا

(g) ... ... اسے تمھارا بستہ چاہیے۔ وہ تمھارا بستہ (لینا) چاہتا ہے

(h) ... ... وہ تمھاری مسل (فائل) نہیں چاہتی یا اسے تمھاری فائل نہیں چاہیے۔

(i) ... ... (کیا) تمھیں (کوئی) ٹکسی چاہیے یا آٹور کشا ؟

(j) ... ... ہم کچھ نہیں چاہتے یا ہمیں (ہم کو) کچھ نہیں چاہیے۔

Exercise - III مثبت و منفی

ذیل کی خالی جگہوں کو انگریزی الفاظ / اردو الفاظ کے مطابق پر کیجیے (రాదు / వచ్చు کا استعمال)

(క) నాకు తమిళం ... ... (مثبت جملہ) جانکاری ہے۔ جانتی ہے

(చ) మా ఆవిడకి సంగీతం ... ... (منفی جملہ) نہیں جانتی

(ట) మీ అబ్బాయికి కబడ్డీ ... ... (منفی جملہ) نہیں جانتی

(త) అతని భార్యకు తెలుగు ... ... (منفی جملہ) نہیں جانتی
కదూ?

(ప) ఆమెకు నాట్యం కొంచెం. ... ... (منفی جملہ) نہیں جانتی

(గ) రంగయ్యగారికి కారు డ్రైవింగు ... ... ــــ کو نہیں آتی۔ نہیں جانتے۔

(జ) రోజీకి టైపు రైటింగు ... ... کو نہیں آتی۔ نہیں جانتی

(డ) నజీర్‌కు మరాఠీ ... ... کو نہیں آتی یا نہیں جاتا

(ద) అరవిందకు ఏమీ ... ... نہیں آتا، نہیں جانتا

(బ) నాకు నసీమ్, డెయిసీ, భారతి ... ... کو جانتا ہوں

Exercise - IV

مندرجہ ذیل جملوں کو انگریزی یا اردو میں لکھئے (ترجمہ کیجئے) (a)

(క) అతనికి సంస్కృతం వచ్చు. ... ...

(చ) నరసింహారావుగారు నాకు తెలుసు ... ...

(ట) రంగాచారికి శకుంతల తెలియదు. ... ...

(త) మీకు తెలుగు తెలియదా? ... ...

(ప) మా అక్కకు పాటలు వచ్చు. ... ...

(గ) మీ స్నేహితురాలికి నాట్యం వచ్చా? ... ...

(జ) సలీమ్‌కు పంజాబీ బాగా రాదండి. ... ...

(డ) నసీమ్‌కు తెలుగు ఎక్కువ రాదు. ... ...

(ద) రాధా, నీకు పాటలు వచ్చా? ... ...

(బ) నాకు తెలుగు పద్యాలు వచ్చు. ... ...

(b) ان انگریزی/اردو جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجیے (واقف ہونا یا جانتا کے ضمیے)

(i) ... ... وہ کرناٹک میوزک سے واقف ہے یا جانتا ہے

(ii) ... ... کیا وہ مراٹھی (مرہٹی) جانتا ہے

(iii) ... ... آپ کیا جانتے ہیں/تم کیا جانتے ہو؟

(iv) ... ... میں ٹامل کچھ جانتا ہوں یا میں ٹامل سے کچھ کچھ واقف ہوں

(v) ... ... وہ بنگالی بالکل نہیں جانتی۔ وہ بنگالی سے ناواقف ہے۔

(vi) ... ... وہ تلگو نظمیں جانتا ہے (لیکن) (موسیقی) سے واقف نہیں۔

(vii) ... ... مسٹر کرشنا ریڈی بہت سی زبانیں جانتے ہیں۔

(viii) ... ... وہ سنسکرت سے کچھ کچھ واقف ہے (ہیں)۔ وہ کچھ کچھ سنسکرت جانتا ہے
یا جانتے ہیں (تعظیمی)

Lesson : 8

Exercise - I

ذیل کے بے ترتیب الفاظ اجزاء کو صحیح ترتیب میں لکھکر جملہ بنائے۔

(క) ఒక ఉంది ఇక్కడ బల్ల గదిలో ... ...

(చ) లేదు పేరు పుస్తకం అతని మీద. ... ...

(ట) కింద కుర్చీ పిల్లి ఉందా? ... ...

(త) చెట్లు మా ఉన్నాయి ముందు ఇంటి. ... ...

(ప) ఉన్నారు నీ ఎవరు వెనకాల ... ...

(గ) పెట్టెలో లేవు బట్టలు. ... ...

(జ) ఉన్నాయి వీధి కార్లు చివర ... ...

(డ) మా రెండు ఉన్నాయి ఇంటి మేడలు పక్కన ... ...

(ద) లేరా లోపల ఎవరూ? ... ...

(బ) పుస్తకాలు పైన బీరువా ఉన్నాయి. ... ...

(య) సెలవులో శర్మగారు ఉన్నారా? ... ...

(ర) జనం ఇంట్లో ఈ లేరు. ... ...

(ల) ఏం మధ్యలో గది ఉంది? ... ...

(వ) అబ్బాయి ఊళ్ళో లేడా మీ? ... ...

Exercise - II

ذیل کے فقروں کی مدد سے مثبت و منفی جملے (حسب ہدایت) بنائیے

(క) రామారావు కాలేజీలో	... ...	مثبت
(చ) సంచిలో పంచదార	... ...	منفی
(ట) ప్రకాశరావుగారు ఉద్యోగంలో	... ...	منفی
(త) ఈ పుస్తకంలో బొమ్మలు చాలా	... ...	مثبت
(ప) సుశీల మద్రాసులో	... ...	مثبت
(గ) నువ్వు వీధిలో	... ... ?	مثبت
(జ) నేను నిన్న ఊళ్ళో	... ...	منفی
(డ) మేమిప్పుడు వరంగల్లులో	... ...	منفی
(ద) మీరు నిన్న ఇంట్లో	... ...	منفی
(బ) మీ దుకాణంలో ఏం బియ్యం	... ... ?	مثبت

Exercise - III تلگو ترجمہ (موجودگی یا عدم موجودگی بتانا مقصود ہے)

ذیل کے انگریزی / اردو جملوں کی تلگو لکھیے ۔

(a) ... ... شاردا بمبئی میں نہیں ہے

(b) ... ... مسٹر پربھاکر قصبہ میں (شہر میں) نہیں ہیں۔

(c) ... ... کیا تم آنند نگر میں نہیں ہو؟

(d) ... ... جگ میں صاف پانی ہے۔

(e) ... ... دُکان میں چاول نہیں ہے

(f) ... ... ارونا دسویں جماعت میں ہے۔

(g) ... ... نٹراج کینیڈا میں نہیں ہے۔

(h) ... ... درخت پر پرندے ہیں۔

(i) ... ... آپ کے دادا (نانا) سوئے ہوئے ہیں۔۔ہیں نا؟

(j) ... ... آسمان میں کوئی "اسکائی لیب" نہیں ہے۔ یہی نا؟
(یعنی نہیں ہے نا؟)

Lesson : 9

Exercise - I

خالی جگہوں میں فعل کی اصلی حالت (مصدری حالت "نا") استعمال کیجئے۔

(క)	తెలుగు పుస్తకాలు	...	...	మంచిది.	پڑھنا
(చ)	రోడ్డు పక్కన	...	...	క్షేమం.	چلنا
(ట)	ఆమెను	...	...	ఎందుకు ?	بلانا، پکارنا
(త)	మీరు ఇల్లు	...	...	ఎప్పుడు ?	بنانا۔ تعمیر کرنا
(ప)	మనం	...	...	ఎక్కడికి ?	جانا
(గ)	వాళ్లింట్లో	...	...	మంచిది కాదు .	رہنا۔ ٹھرنا
(జ)	మీరు	...	...	ఎప్పుడు ?	آنا
(డ)	నా పుస్తకం మీరు	...	...	ఎందుకు ?	لانا
(ద)	సినిమాలు ఎక్కువ	...	...	మంచిది కాదు.	دیکھنا
(బ)	రోజూ పళ్ళు	...	...	ఆరోగ్యం.	کھانا

Exercise - II

ذیل کے انگریزی / اردو جملوں کو تلگو میں ترجمہ کیجئے۔

(a) ... ... مجھے ناول پڑھنے کا وقت نہیں ملتا

یا میرے پاس ناول پڑھنے کا وقت نہیں ہے۔

(b) ... ... اسے دیکھنے کو آنکھیں نہیں ہیں۔

(c) ... ... اس کے پاس لکھنے کو (کیلئے) قلم ہے۔

(d) ... ... ظہیر آباد جانے کو (جانے کے لئے) ریل (ٹرین) نہیں ہے۔

(e) ... ... میرے پاس تمھیں دینے کو رقم نہیں ہے (پیسے نہیں ہیں)

(f) ... ... میرے پاس گدوال کی ساری خرید نے کو پیسے (رقم ہے) ہیں۔

(g) ... ... اسے یا اس کے پاس پکچر دیکھنے کی فرصت نہیں ہے

(h) ... ... تمھیں بتانے (کہنے کے لئے) میرے پاس الفاظ نہیں ہیں۔

(i) ... ... کہنے اور کرنے میں (قول و فعل میں) فرق ہے (فرق ہوا کرتا ہے)

(j) ... ... بس (کے) آنے میں ابھی وقت ہے۔

Exercise - III

اردو یا انگریزی میں ترجمہ کیجئے۔

(క) మహమ్మద్ అలీగారూ లోపలికి రండి! ... ...

(చ) నిర్మలగారూ, రండి, కూర్చోండి! ... ...

(ట) బాబూ, ఆ పేపరు ఇయ్యి! ... ...

(త) పాపా, పాఠం చదువు! ... ...

(స) మీ పేరు చెప్పండి! ... ...

(గ) ఒక్క నిమిషం ఆగండి! ... ...

(జ) ఇప్పుడు పాటలు పాడకు! ... ...

(డ) మీ పెన్ను ఒక్కసారి ఇయ్యండి! ... ...

(ద) ఇల్లు అమ్మకండి ! ... ...

(బ) ఆ పుస్తకం కొను! ... ...

Exercise - IV خالی جگہوں کو پر کرو

1 حاشیہ میں دے گئے صلہ فعل (متعلق فعل) مناسبت کے لحاظ سے چن کر ذیل کے جملوں کو مکمل کرو۔

క) ఆ బొమ్మ	... ... ఉంది.	లోతుగా
(చ) ఏ పండు	... ... లేదు.	వేడిగా
(ట) ఆయన	... ... ఉన్నారు.	విశాలంగా

(త) ఏమండి. ... ... ఉన్నారా?		అందంగా?
(వ) ... ... నడవిండి!		సన్నగా
(గ) ఏ గుడ్డ ... ... ఉంది.		తియ్యగా
(జ) నుయ్యి ... ... లేదు.		మెత్తగా
(డ) నీళ్ళు ... ... ఉన్నాయి.		కులాసాగా
(ద) ఆ అమ్మాయి. ... ... ఉంది.		కోపంగా

ذیل کے الفاظ فقروں کی ترتیب درست کرکے صحیح جملے بناؤ (لکھو) 2

(క) ఉన్నాడు అతను విద్యార్థిలాగ. ....

(చ) ఆఫీసు మాదిరిగా ఇది గవర్నమెంటు ఉంది. ....

(ట) రాజకీయనాయకుడిలా ఉన్నారు ఆయన. ....

(త) సీతలా మన అమ్మాయి ఆ ఉంది. ....

(ఏ) ఉంది కోలగా ముఖం అమ్మాయి ఆ. ....

(గ) లేవు కొత్త ఇవి పుస్తకాల మాదిరిగా. ....

(జ) అన్నయ్యలా వాళ్ళ ఇతను ఉన్నాడు. ....

(డ) ఉందా ? తలనొప్పిగా మీకు ....

(ద) రెడ్డి గారి ఉన్నారు వాళ్ళు పిల్లల్లా. ....

(బ) మెల్లగా ఆమెకు చెప్పడి. ....

Lesson :10

Exercise - I

حال ناتمام، یا استمراری کی گردان

ن تلگو مصادر سے ایسے جملے بنائیے جن میں صیغہ استمراری یا حال ناتمام کا صیغہ آئے۔

واحد متکلم	... ...	: చదువు
جمع متکلم	... ...	: విను
واحد حاضر یا مخاطب	... ...	: అడుగు
جمع حاضر یا جمع مخاطب	... ...	: నడుచు
واحد غائب (مذکر)	... ...	: అమ్ము
واحد غائب مذکر (مہذب وشائستہ انداز)	... ...	: ఇచ్చు
واحد غائب (مونث) سادہ معمولی	... ...	: వెళ్ళు
واحد غائب مونث مہذب یا شائستہ	... ...	: ఉండు
غائب (واحد و جمع) مذکر ومونث (مہذب)	... ...	: చూచు
غائب (جنس غیر حقیقی) واحد	... ...	: [illegible]
غائب (جنس غیر حقیقی) جمع (جمع غائب)	... ...	: [illegible]

Exercise - II

ذیل میں الف اور ب دو کالم دے گئے ہیں۔ کالم الف میں مثبت جملے اور کالم ب میں منفی جملے درج ہیں۔
خالی جگہوں کو مناسب الفاظ سے پر کرکے مکمل جملے بنائیے

A	B
(క) ... ... వెళ్తున్నాను.	(క) ... ... రాయడంలేదు.
(చ) ... ... వస్తున్నాం.	(చ) ... ... చదవడంలేదు.
(ట) ... ... చెవుతున్నాం.	(ట) ... ... వినడంలేదా?
(త) ... ... మాట్లాడుతున్నారు.	(త) ... ... ఉండడంలేదు.
(ప) .. ... వస్తున్నది.	(ప) ... ... పాడడంలేదు.
(గ) ... ... పిలుస్తున్నాడు.	(గ) ... ... చూడడంలేదు
(జ) ... ... అడుగుతున్నారు.	(జ) ... ... చెప్పడంలేదు
(డ) ... ... పోతున్నాయి.	(డ) ... ... రావడంలేదు
(ఢ) ... ... కోస్తున్నారు.	(ద) ... ... [illegible]లేదు.
(బ) ... [illegible]తున్నావా?	(బ) ... ... పిలవడంలేదా?

Exercise - III

ذیل کے جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجیے۔

a) ... ... اس نے تمھیں بلایا (اس نے تمھیں بلایا ہے)

(b) ... ... اسے برا بھلا نہ کہو (عورت کو)

(c) ... ... میں تمھارا نام پوچھ رہا ہوں .

(d) ... ... اس کی طرف دیکھو

(e) ... ... ہم بمبئی نہیں جارہے ہیں۔

(f) ... ... وہ ہمیں (ہم سب کو) بلا رہا ہے

(g) ... ... کیا تم اسے رقم دے رہے ہو؟

(h) ... ... اس سے پتہ (پتہ کے لئے) پوچھو

(i) ... ... اسے نہ مارو۔ اس کو مت مارو

(j) ... ... انھیں میز پر رکھ دو (رکھو)

Exercise - IV

ان جملوں کا ترجمہ اردو یا انگریزی میں کیجئے۔

(క) మా అమ్మాయికోసం ఇల్లు కడుతున్నాం. ... ...

(చ) మా వీధిలో పది చెట్లున్నాయి. ... ...

(ట) ఈ వేపు నాలుగు బస్సులు వస్తున్నాయి. ... ...

(త) మీ ఇల్లు ఏ వేపు ఉంది ? ... ...

(ప) మీకోసం శర్మగారు వస్తున్నారా ? ... ...

(గ) కృష్ణమూర్తిగారు అమెరికా వెళ్తున్నారా? ... ...

(జ) మీ ఆఫీసునుండి అక్కడికి ఎంత దూరం ? ... ...

(డ) మా ఇంటినుంచి ఆఫీసుకు పది మైళ్లు. ... ...

(ద) రామారెడ్డిగారు కారులోంచి చూస్తున్నారు. ... ...

(బ) ఆమెను అడగడంవల్ల లాభమేమిటి? ... ...

Lesson - 11

Exercise - I

مستقبل مطلق کے مثبت و منفی صیغے

ذیل کی جدول میں مستقبل مطلق (فعل) کی گردان کالحاظ کرتے ہوئے مثبت و منفی جملے لکھئے۔ اس غرض کیلئے مصدر اصلی بیچنا అమ్ము پیش نظر رکھئے۔

	مثبت	منفی
(క) నేను మా ఊళ్ళో ఇల్లు	... ...	... ...
(చ) మేం కిరసనాయిలు	... ...	... ...
(ట) నువ్వు పొలం	... ...	... ...
(త) మీరు కూరగాయిలు	... ...	... ...
(ప) వాడు సిగరెట్లు	... ...	... ...
(గ) అతను బియ్యం	... ...	... ...
(జ) ఆమె మామిడిపళ్ళు	... ...	... ...
(డ) ఆవిడ బంగారం	... ...	... ...
(ద) వారు కారు	... ...	... ...
(బ) వాళ్ళు పుస్తకాలు	... ...	... ...

Exercise - II

ذیل میں دیے گئے مختلف مصادر سے مستقبل مطلق کے منفی و مثبت صیغے بنائے

			مثبت	منفی
(క)	విను	:	... ...	... ...
(చ)	చదువు	:	... ...	... ...
(ట)	నడుచు	:	... ...	... ...
(త)	రాయు	:	... ...	... ...
(ప)	చూచు	:	... ...	... ...
(గ)	ఉండు	:	... ...	... ...
(జ)	వచ్చు	:	... ...	
(డ)	పిలుచు	:	... ...	... ...
(ద)	వెళ్ళు	:	... ...	... ...
(బ)	అడుగు	:	... ...	...

Exercise - III

ذیل کی جدول میں ایک طرف نامکمل جملے اور دوسری جانب کچھ الفاظ دیے گئے ہیں ان میں سے موزوں مناسب الفاظ کی مدد سے خالی جگہوں کو پر کیجیے۔

(క)	అతను తొమ్మిది గంటల	.....	.....	రాడు.	చొప్పున
(చ)	నేను నిన్న ఒక	.....	.....	మీఇంటికి వచ్చాను.	కన్న/కంటె
(ట)	ఢిల్లీ రైలు కాజీపేట	.....	.....	పోతుంది.	అన్నట్టు
(త)	ఆమె హిమాయత్‌నగర్	.....	.....	నడుస్తుంది	సారి
(ప)	పంచదార కిలో నాలుగురూపాయల.....		.....	అమ్ముతున్నారు.	మరో
(గ)	నేను చెప్తాను	.....	.....	వాడు వినడు	వరకు
(జ)	దాని	.....	.....	ఇది పెద్దది	దాకా
(డ)	దీనికి	.....	.....	దారిలేదు.	మాటు
(ద)	.....	.....	.....	అతని పేరేమిటి?	గుండా/ద్వారా
(బ)	ఆమెను ఇంకో	.....	....	పిలవకండి	కాని

Lesson - 12

Exercise - I

مندرجہ ذیل جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجئے

(a) ... ... میں یہ کتاب پڑھتا ہوں (حال مطلق)

(b) ... ... تم نے آم نہیں کھایا (ماضی مطلق)

(c) ... ... ہم آج دس میل چلے (ہم نے آج دس میل طے کئے)

(d) ... ... اس نے اوشا کو خط نہیں لکھا (ماضی مطلق, منفی)

(e) ... ... اس نے مجھے دو بار بلایا (ماضی مطلق)

(f) ... ... رام مورتی تنالی نہیں گیا (ماضی مطلق۔ منفی)

(g) ... ... میری بیوی مندر (کو) گئی (ماضی مطلق)

(h) ... ... میں نے تمھاری (آپ کی) تصویر اخبار میں دیکھی (")

(i) ... ... ہم نے کافی پی (ماضی مطلق)

(j) ... ... پکچر کل دیکھی یا میں نے کل وہ پکچر دیکھی۔

Exercise - II

ان جملوں کا اردو یا انگریزی میں ترجمہ کیجئے۔

(క) నేను బాల్‌పాయింట్ పెన్నుతో రాశాను. ....

(ఛ) నాతో బాటు మా ఆవిడ కూడా బొంబాయి వచ్చింది.	.....	.....	.....
(ఞ) ఈ మాట వాడితో చెప్పు.	.....	.....	.....
(త) ఆమె జ్వరంతో బాధ పడుతున్నది.	.....	.....	.....
(గ) వ్యాపారంవల్ల ఆయనకు నష్టం వచ్చింది.	.....	.....	.....
(జ) నావల్ల నీకు లాభం కలిగింది.	.....	.....	.....
(డ) రేడియోలో వార్తలు వచ్చాయా?	.....	.....	.....
(ద) నేను నిన్న ఆఫీసుకు వెళ్ళలేదు.	.....	.....	.....
(బ) డిగ్రీలవల్ల ఉపయోగం ఏమిటి?	.....	.....	.....

Exercise - III

ذیل میں کچھ مصادر دے گئے ہیں ان میں سے کسی دس کا انتخاب کرکے جملے بنائے۔

చేయు	నడుచు	కట్టు	విను
అమ్ము	వెళ్ళు	రాయు	పెట్టు
అడుగు	కోయు	తెరుచు	చూచు
చదువు	ఉండు	పోవు	వచ్చు

(క)	.....	.....	.....	(గ)	.....	.....	.....
(చ)	.....	.....	.....	(జ)	.....	.....	.....
(ట)	.....	.....	.....	(డ)	.....	.....	.....
(త)	.....	.....	.....	(ద)	.....	.....	.....
(ప)	.....	.....	.....	(బ)	.....	.....	.....

Exercise - IV

ماضی حال، مستقبل تینوں صغوں کا استعمال پندرہ بیس جملے بنائے جن میں مثبت و منفی واحد و جمع، مذکر و مونث اور جنس حقیقی ہر قسم کے جملے شامل ہوں۔

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

(11)

(12)

(13)

(14)

(15)

(16)

(17)

(18)

(19)

(20)

Lesson - 13

Exercise - I

(فجائیہ) بنیہ و سرزنش، جوش و عبرت جیسے جذبات کو ظاہر کرنے والے مصادر کا استعمال کرتے ہوئے جملے بنائیے

(క)	మనం ఆయన్ని డబ్బు	.....	.....	مانگنا
(చ)	మనం పొలం	.....	.....	فروخت کرنا۔ بیچنا
(ట)	మనం సినిమాకి	.....	.....	جانا
(త)	మనం సీతకు ఉత్తరం	.....	.....	لکھنا
(ప)	మనం సుందరాన్ని	.....	.....	بلانا۔ پکارنا
(గ)	మనం రేపు మళ్ళీ	.....	.....	آنا
(జ)	మనం తొందరగా	.....	.....	کرنا
(డ)	మనం ఆ చీర	.....	.....	خریدنا
(ద)	కిటికీ	.....	..... ?	کھولنا
(బ)	ఈ పత్రిక	.....	.....	پڑھنا

Exercise - II

1 ذیل کے جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجیے۔

(a) اس نے دو گھنٹوں تک بحث کی ... ...

(b) میں اس بارے میں سوچوں گا (غور کرونگا) ... ...

(c) میرا لڑکا تصاویر کو قینچی سے کاٹ رہا ہے ... ...

(d) اس نے (سیاسی) پارٹی۔تبدیل کرلی (بدل لی) ... ...

(e) وہ ایک بڑا ناول لکھ رہا ہے .. ..

(f) تم نے کچھ سمجھایا (بتایا) نہیں یا وضاحت نہیں کی ... ...

(g) وہ (عورت) اس پر خوش ہے ... ...

(h) (انھوں نے طے کیا ہے کہ کار بیچ ڈالیں) انھوں نے کار بیچنے کا فیصلہ کرلیا ہے۔ ...

(i) میری گلی میں ایک مدرسہ قائم ہوا تھا۔ ... ...

(j) ڈاکٹر مریض کا معائنہ کر رہا ہے۔ ... ...

Exercise - III

ذیل کے جملوں کا انگریزی یا اردو میں ترجمہ کرو۔

(క) మా అమ్మాయికి ఈ సంవత్సరం పెళ్ళి చేస్తాం. ....

(చ) రామనాథంగారు గోపాలపురానికి బదిలీ అయ్యారు. ....

(ట) ఆ బస్సులో పది గంటలు ప్రయాణం చేశాం. ....

(త) ఆయన ఇప్పుడే భో(జన)ం చేశారు. ....

(ప) ఆ అమ్మాయి పది ఉద్యోగాలకి దరఖాస్తు చేసింది. ....

(గ) దేశాయిగారు మొన్ననే రాజీనామా చేశారు. ....

(జ) కుక్క పరిగెత్తుతోంది (పరిగెత్తుతున్నది). ....

(డ) మా అమ్మ జబ్బు పడింది. ....

(ద) నా ఉత్తరం టైపు చేశారా? ....

(బ) మీ దరఖాస్తు రేపే దాఖలు చెయ్యండి ....

Exercise - IV

مندرجہ ذیل الفاظ (کلمات) کو اپنے جملوں میں استعمال کیجئے (تلگو جملے بنائے)

(క) ఇంచుమించు: ....

(చ) అన్నమాట: ....

(ట) దాదాపు: ....

(త) అంటే: ....

(ప) సుమారు: ....

(గ) అయితే: ....

(జ)	అందువల్ల:	.....	.....	.....
(డ)	మళ్ళీ:	.....	.....	.....
(ద)	దానిమూలంగా:	.....	.....	.....
(బ)	తోబాటు:	.....	.....	.....

Exercise - V

ضمائر راجع الی الفاعل

مصادر ذیل سے ضمائر رجعی (آپ ہی۔ خود۔ اپنے تئیں وغیرہ) بنائیے۔ بطور مثال یا عوضہ ایک مصدر اس غرض کے لئے دئے ہوئے

مصادر کے بعد కొను کا اضافہ کردیجئے اور بس

		చదువు:	చదువుకొను
	Model : نمونہ	پڑھنا	پڑھ لینا پڑھنا خود کیلئے اپنے آپ پڑھنا۔ اپنے لئے پڑھنا۔
అమ్ము:	.....	.....	.....
తొడుగు:	.....	.....	.....
కొను:	.....	.....	.....
తెరుచు:	.....	.....	.....
చేయు:	.....	.....	.....
తిట్టు:	.....	.....	.....

తీయు:	.....	.....	.....
చూచు:	.....	.....	.....
మార్చు:	.....	.....	.....
రాయు:	.....	.....	.....

Exercise - VI

دیے گئے تلگو الفاظ سے جملے بنائیے (لازمی کا مفہوم) جیسے (۔۔۔ پڑے گا) (ہوگا۔ چاہیے وغیرہ لانا)

(క)	.....	.....	.....	చూడాలి.
(చ)	.....	.....	.....	ఇయ్యాలి
(ట)	.....	.....	.....	తెలియాలి.
(త)	.....	.....	.....	తాగాలి.
(ప)	.....	.....	.....	పడుకోవాలి.
(గ)	.....	.....	.....	చెప్పాలి.
(జ)	.....	.....	.....	చెయ్యాలి.
(డ)	.....	.....	.....	నడవాలి.
(ద)	.....	.....	.....	వినాలి.
(బ)	.....	.....	.....	రావాలి.

Lesson : 14

Exercise - I

حال استمرار کا استعمال

ذیل میں دو دو جملوں کے جوڑے دے گئے ہیں ان کو ملا کر ایک جملہ بنائیے اسطرح کہ وہ کام کا بیک وقت ہونا ظاہر ہو جیسے "تے ہوئے" "تی ہوئی" لائیے

14వ పాఠం

مثال یا نمونہ — وہ اخبار پڑھ رہا ہے (ایک جملہ)

(وہ ریڈیو بھی سن رہا ہے (دوسرا جملہ

اب ان کا جوڑا اسطرح ہوگا۔

وہ اخبار پڑھتے ہوئے ریڈیو سن رہا ہے

(క) వాడు పుస్తకం చూస్తున్నాడు.
వాడు నోట్సు రాస్తున్నాడు.

(చ) ఆయన భోజనం చేస్తున్నారు. ______________________
ఆయన కబుర్లు చెబుతున్నారు.

(ట) ఆమె ప్రార్థన చేస్తోంది. ______________________
ఆమె కళ్ళు మూసుకున్నది.

(త) అతను టిఫిన్ తింటున్నాడు. ______________________
అతను మంచినీళ్ళు తాగుతున్నాడు.

(ప) వారు ఢిల్లీ వెళ్తున్నారు. ______________________
వారు మా ఇంటికి వచ్చారు.

(గ) ఆవిడ ఎవరినో పిలుస్తున్నారు. ______________________
ఆవిడ చెయ్యి ఊపుతున్నారు.

(జ) వాళ్ళు పాటలు పాడుతున్నారు. ______________________
వాళ్ళు ఆటలు ఆడుతున్నారు.

(డ) వాడు రోడ్డు మధ్య నడుస్తున్నాడు. ______________________
వాడు కారుకింద పడ్డాడు.

Exercise - II

ذیل میں دے گئے دودو جملوں سے ایک ایک جملہ بنا کر لکھئے تاکہ "کر کے" یا رہ کے کا مفہوم (دو کام کے بعد دیگر سے) پیدا ہوجائے

اس نے کھانا کھایا (ایک جملہ)
وہ سوگیا (دوسرا جملہ)

اب ان دونوں کا جوڑا اسطرح ہوگا۔
وہ کھانا کھاکے (کھاکر) سوگیا

(1) అతను భోం చేశాడు
(2) అతను నిద్రపోయాడు.

అతను భోంచేసి నిద్రపోయాడు

(క) వాడు సినిమాకి వెళ్ళాడు.
వాడు ఇప్పుడే వచ్చాడు.
____

(చ) ఆమె పుట్టింటికి వెళ్ళింది.
ఆమె నెల రోజులు ఉంది.
____

(ట) ఆయన వ్యాపారం చేశారు.
ఆయన చాలా డబ్బు సంపాదించారు.
____

(త) నేనీరోజు చాలా దూరం నడిచాను.
నేను అలిసిపోయాను.
____

(ప) మనం బజారుకు వెళ్దాం
మనం బట్టలు కొందాం.
____

(గ) నేను సెలవు పెడతాను.
నేను ఊరికి వెళ్తాను.
____

(జ) అతను నీకు ఫోన్ చేస్తాడు.
ఆ సంగతి చెప్తాడు.
____

Exercise - III

With out کا مفہوم ادا کرنا

آئے بغیر، بغیر آئے، نہ آکر (With out) نہ جاکر، نہ کہکر بغیر بات کئے، بات نہ کرکے حاشیہ میں دے گئے مصدر مطلق سے منفی صیغوں سے خانہ پری کیجئے جیسے۔ చెప్పక, వెళ్ళక

(క)	వాడు బడికి	.....	.....	ఆటలు ఆడుతున్నాడు	వెళ్ళు
(చ)	ఆమె నాతో	.....	.....	బజారుకు వెళ్ళింది	చెప్పు
(ట)	అతను	.....	.....	పని చేసుకుంటున్నాడు.	మాట్లాడు
(త)	ఆయన మా ఇంటికి	.....	.....	వెళ్ళిపోయాడు	వచ్చు
(ప)	ఆవిడ	.....	.....	వంట చెయ్యాదు	స్నానం చేయు
(గ)	పాప పాలు	.....	.....	నిద్రపోయింది.	తాగు
(జ)	అతను	.....	.....	డబ్బు సంపాదించాడు	కష్టపడు
(డ)	నేను	.....	.....	బయలుదేరాను	భోంచేయు
(ద)	వాడు సరిగా	.....	.....	పరీక్షకు వెళ్ళాడు	చదువు
(బ)	సీత సినిమా	.....	.....	నిద్రపోయింది.	చూచు

Exercise - IV

"تے ہوئے" کا استعمال بغیر (بناء)

مندرجہ ذیل جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجئے۔

(a) وہ چلتے ہوئے گر پڑا ... ...

(b) اس نے پانی پیئے بغیر کھانا کھایا ... ...

(c) مسٹر رنگ داؤ، گھر جاتے ہوئے میرے پاس آئے ... ...

(d) مجھے تمہیں دیکھ کر دس سال کا عرصہ ہوا ... ...

(e) وہ دس لاکھ روپئے کما کر مرا ... ...

(f) مسٹر جگنا تم نے گاؤں کا گھر بیچے بغیر اپنی لڑکی کی شادی کی ... ...

(g) میں کتاب پڑھنے کے بعد (رات کے) بارہ بجے سویا ... ...

(h) وہ انتخابات (الیکشن) میں کھڑا (ہوا (ہوکر) اور) ہار گیا ... ...

(i) تم یہاں آئے بغیر کہاں چلے گئے (گئے)؟ ... ...

(j) سخت محنت کے بغیر (بغیر سخت محنت کے) امتحان کیسے کامیاب کر سکتے ہو؟ ...

Lesson : 15

Exercise - I

معروف و مجہول افعال کی مختلف شکلیں

ذیل میں دس جملے دیئے گئے ہیں۔ معروف افعال کی بجائے افعال استعمال کر کے جملے بناؤ نمونہ یا مثال

(అ) నీ విషయం అతనికి చెప్పాను. — میں نے تیرے بارے میں اس کو کہا ہے

నీ విషయం అతనికి చెప్పించాను. — تیرے لئے اس کو کہلوایا ہے

(ఆ) నీ విషయం అతనికి చెప్పాను. — تیرے بارے میں اس کو کہتا ہوں

నీ విషయం అతనికి చెప్పిస్తాను. — تیرے بارے میں اس کو کہلواتا ہوں

(క) నేను ఉత్తరం చదివాను. ....

(చ) ఆవిడ పని చేసింది. ....

(ట) అతను సినిమా చూశాడు ....

(త) లలిత అన్నం తింటున్నది. ....

(ప) రంగడు పాట వింటున్నాడు. ....

(గ) జానకి, వాళ్ళమ్మాయికి తెలుగు నేర్పుతున్నది. ....

(జ) నేను మీ కోసం పుస్తకం తెచ్చాను ....

(డ) అతను డబ్బు ఇచ్చాడు. ....

(ద) ఆయన ఉత్తరం రాస్తున్నారు. ....

(బ) ఆమె అత్తగారు వంట చేస్తున్నారు. ....

Exercise - II

ان کلمات (جملوں) کا تلگو میں ترجمہ کیجئے

(a) ... ... میں اس سے کام کروایا (لیا).

(b) ... ... اس نے اپنی لڑکی سے کتاب پڑھوائی۔

(c) ... ... سبا راؤ کے لئے مجھے یہاں آنا پڑا لیعنی آنے پر مجبور کیا یا بلوایا.

(d) ... ... اس نے مجھ سے کتاب خریدوائی.

(e) ... ... میں نے اپنی بیوی سے فقیر کو کھانا دلوایا.

Exercise - III

"نے والا" کا استعمال (اسم فاعل بنانا)

انگریزی یا اردو زبان میں ترجمہ کیجئے

(క) అతను ఆ విషయం చెప్పబోయాడు. ....

(చ) నేను అన్నం తినబోతున్నాను. ....

(ట) ఆయన ఇప్పుడే బయటికి వెళ్ళబోతున్నారు. ....

(త) ఆమె కిటికీ ముయ్యబోతున్నది. ....

(ప) నేనదే అడగబోతున్నాను. ....

(గ) ఆయన ఇప్పుడు బాగా చూడగలుగుతున్నారు. ....

(జ) మా పాప బాగా మాట్లాడగలుగుతున్నది. ....

(డ) నేను సరిగా నడవలేక పోతున్నాను. ....

(ద) అతను ఆ విషయం సరిగా చెప్పలేకపోతున్నాడు. ....

(బ) మీరు ఈరోజు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో వెళ్తే రేపు ఢిల్లీ చేరగలరు. ....

Exercise - IV

آنے دو۔ جانے دو۔ کہنے دو۔ پڑھنے دو وغیرہ کا استعمال

ذیل کے جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجئے ఇమ్ము, నిమ్ము کا استعمال

(a) ... ... اس کو (اسے) کہنے دو

(b) ... ... اسے باہر نہ (مت جانے دو) جانے دو

(c) ... ... مجھے تصویر دیکھنے دو۔

(d) ... ... کتے کو اندر نہ آنے دو (مت آنے دو)

(e) ... ... انہیں خاتون) اخبار پڑھنے دو

(f) ... ... اسے سیکل بیچنے کی اجازت نہ دیں۔

(g) ... ... مجھے اس کا دان کا = شائستہ طرز) نغمہ نا گانا سننے دو ... ۔

(h) ... ... اسے کام کرنے نہ دو (مت کرنے دو)۔

(i) ... ... اس جوڑے کو ہنی مون پر جانے دو۔

(j) ... ... میں نے جو کہا اسے اس کو معلوم نہ ہونے دو۔

Exercise - V

امکان واحتمال کا اظہار

ان جملوں کو ماضی شکیہ یا احتمالی میں تبدیل کرو

(క) దమయంతి ఈ విషయం చెబుతుంది. ....

(చ) షరీఫ్ ఈరోజు ఆఫీసుకు రాడు. ....

(ట) మేరీ విజయవాడ వెళ్తుంది. ....

(త) సుందరం మళ్ళీ అమెరికా వెళ్ళాడు. ....

(ప) మా ఆవిడ దగ్గిర నుంచి ఈ వారంలో ఉత్తరం వస్తుంది. ....

(గ) ఈ మందు వాడితే మీ జబ్బు తగ్గుతుంది. ....

(జ) పరంధామయ్యగారు పది వేలు ఇయ్యారు. ....

(డ) ఆ పని ఈరోజు అయిపోతుంది. ....

(ద) అరుణ నాకు ఉత్తరం రాస్తుంది. ....

(బ) ఆయన రేపు వరంగల్లు వెళ్తారు. ....

Exercise - I

(క) మీరు మా ఇంట్లో ఉండొచ్చు (ఉండవచ్చు). ....

(చ) ఇక్కణ్ణించి నేను ఫోన్ చెయ్యొచ్చా? ....

(ట) ఆ సంగతి మీరు సరళను అడగొచ్చు. ....

(త) అంతవరకు మీరిక్కడ కూర్చోవచ్చు. ....

(ప) మీరు ఆవిడ సలహా తీసుకోవచ్చు. ....

(గ) అనుమతి తీసుకోకుండా లోపలికి రాగూడదు. ....

(జ) నువ్వీమాట ఎవరికీ చెప్పగూడదు. ....

(డ) నువ్వు డబ్బు వృథాగా ఖర్చు చెయ్యగూడదు. ....

(ద) అలాంటి పుస్తకాలు చదవగూడదు. ....

(బ) రోడ్డు మధ్య నడవగూడదు. ....

Exercise - II

نہ آئے تو نہ کھائے تو   نہ کھانے کی صورت میں۔ نہ آنے کی صورت میں   پوچھنے پر پوچھ کر۔ پوچھے تو۔ مانگنے پر۔ مانگ کر۔ مانگنے سے

ذیل کی شکلیں استعمال کر کے جملے بناؤ

(క) అడిగితే: ....

(చ) రాకపోతే: ....

(ట) వెళ్తే ....

(త) చదవకపోతే: ....

(ప) ఉంటే: ....

(గ) నడిస్తే: ....

(జ) తేకపోతే: ....

(డ) తింటే: ....

(ద) రాయకపోతే: ....

(బ) చేస్తే: ....

Exercise - III

باوجود۔ پر بھی ٹికిని کا استعمال

ان جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجئے

میرے خط لکھنے کے باوجود اس نے جواب نہیں دیا

(a) ... ...

(b) ... ... میرے کہنے پر بھی (کہنے کے باوجود) تم نے سنا نہیں

(c) ... ... اس نے سخت محنت کے باوجود امتحان کامیاب نہیں کیا

(d) ... ... تمہارے کہنے کے باوجود کوئی فائدہ نہیں۔ تم کہو بھی تو بیکار ہے

(e) ... ... پرساد کے آنے پر بھی (انے کے باوجود) پربھاکر نہیں آئے گا

(f) ... ... رقم یا پیسہ رکھنے کے باوجود وہ نہیں دے گی

(g) ... ... ہم بلائیں بھی تو وہ نہیں آئے گا (وہ ہمارے بلانے پر بھی نہیں آئے گا)

(h) ... ... بس آ بھی جائے تو (ائے بھی تو) ہم سوار نہ ہو سکیں گے۔ بس آنے پر بھی ہم سوار نہ ہو سکینگے۔

(i) ... ... تیز بھاگنے کے باوجود ، رنگیا، پوچیا سے نہیں مل سکتا (نہ مل سکے گا)

(j) ... ... خدا ہمیشہ ہمیں دیکھتا ہے اگرچہ کہ ہم اسے نہیں دیکھتے
(گو کہ ہم اسے نہیں دیکھ پاتے لیکن خدا ہمیشہ ہمیں دیکھتا ہے)

Exercise - IV

تاہم۔ پھر بھی۔ باوجود وغیرہ کا استعمال

ذیل میں دو دو جملوں کے جوڑے دئے گئے ہیں۔ ان سے ایک ایک جملہ بنائے (درمیان میں پోయినా ' అయినా کو استعمال کیجئے)

Model నేనతన్ని డబ్బు అడగలేదు. (అయినా) అతను ఇచ్చాడు. నేనతన్ని డబ్బు అడక్కపోయినా ఇచ్చాడు.

(క) రాధ పిలవలేదు.
శ్యామ్ వెళ్ళాడు. ______________________

(చ) నేను అడ్రస్ ఇవ్వలేదు.
ఆమె మా ఇంటికి వచ్చింది. ______________________

(ట) వాడు భోజనం చెయ్యలేదు.
పని అంతా చేశాడు. ______________________

(త) ఆయన ఉత్తరాలు రాయడు.
అప్పుడప్పుడు నేనే రాస్తుంటాను. ______________________

(ప) నేనీరోజు పేపరు చూడలేదు.
రేడియోలో వార్తలు విన్నాను. ______________________

(గ) నువ్వు ఆ పుస్తకం చదవలేదు.
దాన్ని గురించి మాట్లాడుతున్నావు. ______________________

(జ) రామ్మూర్తి అన్నం తినలేదు.
టిఫిన్ తిన్నాడు. ______________________

(డ) మా ఆవిడ ఊరికి వెళ్ళదు.
నేను వెళ్తాను. ______________________

(ద) గదిలో పంకా తిరగడం లేదు.
కిటికీలోంచి గాలి వస్తోంది. ______________________

(బ) మనకు రైల్లో రిజర్వేషను దొరకలేదు.
అయినా బస్సులో వెళ్ళవచ్చు. ______________________

Lesson : 17 اسم مفعول اور

حاصل مصدر (مثبت و منفی) کاَ استعمال Exercise - I
"(یا ہوا کا استعمال)

مثبت (دیکھا ہوا۔ دیدہ)
చూసిన

منفی (نہ دیکھا ہوا۔ ندیدہ)
చూడని

(క) ఇది మీకు ... ... ఉత్తరం (వచ్చు - مثبت)

(చ) అది ఈయన ... ... ఊరు (చూచు - منفی)

(ట) లక్ష్మీనారాయణగారు ... ... నవల 'మాలపల్లి' (రాయు - مثبت)

(త) ... ... సంగతి చెప్పకు (తెలియు - منفی)

(ప) నువ్వు ... ... డబ్బు వంద రూపాయలు (తెలియు مثبت)

(గ) అది నేను ... ... మాట (విను - مثبت)

(జ) ఇది రామారావుగారు కారు (కొను منفی)

(డ) ఇది కార్యదర్శిగారు ... ... ఫైలు (చూచు - مثبت)

(ద) సినిమాహాల్లో నీ పక్కన ... ...
అబ్బాయి మా అన్నయ్య బావమరిది. (కూర్చొను - مثبت)

(బ) నేను ... ... పుస్తకం (చదువు - منفی)
నీకెలా ఇస్తాను?

Exercise - II

تلگو کے ان دو دو جوڑوں کو ملا کر "ایک جملہ" بنائیے (حال استمراری کا)

(క) బస్సు వస్తున్నది.
అది సెక్రటేరియట్ వెళ్తుంది.

(చ) ఒక పెద్ద మనిషి మా పొలం కొంటున్నాడు.
ఆయనకు వంద ఎకరాల భూమి ఉంది.

(ట) మా పిల్లలిద్దరు బళ్ళో చదువుతున్నారు.
ఆ బడి పక్క వీధిలో ఉంది.

(త) ఆ ఇంట్లో నలుగురు ఆడవాళ్ళు ఉంటున్నారు.
వాళ్ళు ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్నారు.

(ప) ఆమె ఒక పుస్తకం రాస్తున్నారు.
అదొక చారిత్రక నవల.

(గ) రంగనాయకి పాట పాడుతున్నది.
అది త్యాగరాజ కీర్తన.

(జ) ఆయన ఉపన్యాసం ఇస్తున్నారు.
దానివల్ల నాకు తలనొప్పి వస్తున్నది.

(డ) నువ్వు అతనికొక సంగతి చెప్తున్నావు.
అది నాకు తెలుసు.

(ద) డైరక్టరుగారు ఫైలు అడుగుతున్నారు.
అది కనిపించటం లేదు.

(బ) మా ఇంటికి ఇవాళ నలుగురు భోజనానికి వస్తున్నారు.
వాళ్ళు మా చుట్టాలు. ....

Exercise - III

ذیل کے جملوں کو (صیغہ ماضی ۔ اسم مفعول) تبدیل کرو

(క) మేము నిన్న మామిడిపళ్ళు కొన్నాం. .... مثبت

(చ) నేను విశాఖపట్నం చూశాను. .... مثبت

(ట) శేఖర్ వెయ్యి రూపాయల నగదు ఇచ్చాడు. .... مثبت

(త) మాలతి ఆ పుస్తకం చదివింది. .... مثبت

(ప) డేవిడ్ ఆ కారు అమ్మాడు. .... مثبت

(గ) పిల్లలు జామకాయలు కోశారు. .... مثبت

(జ) ఈ సైకిలు చక్రం విరిగింది. .... مثبت

(డ) మా అమ్మ వంకాయకూర వండింది. .... مثبت

(ద) నువ్వు దొంగనోట్లు తీసుకున్నావు. .... مثبت

(బ) పనివాళ్ళు పదిహేను రూపాయల
కూలి అడిగారు. .... مثبت

Exercise - IV مستقبل دوامی (۔۔۔۔جانے والی)

ان مصادر سے "صیغہ" مستقبل دوامی کے جملے بنائیے

(క)	విను:	.....	.....	.....
(చ)	చదువు:	.....	.....	.....
(ట)	నడుచు:	.....	.....	.....
(త)	అడుగు:	.....	.....	.....
(ప)	తెచ్చు:	.....	.....	.....
(గ)	అమ్ము:	.....	.....	.....
(జ)	చూచు:	.....	.....	.....
(డ)	తాగు:	.....	.....	.....
(ద)	రాసుకొను:	.....	.....	.....
(బ)	ట్రైపుచేయు:	.....	.....	.....

Exercise - V ان جملوں کو تحویل کرو

اسم مفعول۔ ماضی استمراری۔ مستقبل دوامی

Model

ఆమె తెలుగు పాట పాడింది.	ఆమె పాడిన పాట తెలుగు పాట.
ఆమె తెలుగుపాట పాడుతున్నది.	ఆమె పాడుతున్న పాట తెలుగు పాట.
ఆమె తెలుగుపాట పాడుతుంది.	ఆమె పాడే పాట తెలుగు పాట.

(క) సీత గద్వాల చీర కొన్నది. ____________________

(చ) మా అమ్మాయి జర్మనీ (దేశం) వెళ్ళింది. ____________________

(ట) ఆయన నల్లటి కారులో వచ్చారు. ____________________

(త) మీరు మంచిపని చేశారు. ____________________

(ప) అతను రాళ్ళబియ్యం అమ్మాడు. ____________________

(గ) ఆ విందుకు పద్నాలుగు వంటకాలు వండారు. ____________________

(జ) రెడ్డిగారు ముప్పై పుస్తకాలు రాశారు. ____________________

(డ) గీతాదేవికి లాటరీలో లక్షరూపాయలు వచ్చాయి. ____________________

Lesson : 18

Exercise - I

ذیل کے انگریزی / اردو جملوں کا تلگو میں ترجمہ کیجئے

(a) ... ... جو چیز میں نے کھائی (موز) کیلا تھا

(b) ... ... وہ جو ادھر آرہی ہے سو نمبر کی بس ہے

(c) ... ... وہ جو روزآنہ پڑھتا ہے (پڑھا کرتا ہے) اخبار ہے

(d) ... ... جو چیزیں اس نے آج خریدی۔ سوتی ساریاں تھیں

(e) ... ... وہ جو اس طرف کو (ادھر) جارہے ہیں۔ غنڈے ہیں

(f) ... ... وہ جو گاڑی میں بیٹھی (انتظار کررہی) ہے۔ میری بیوی ہے

(g) ... ... وہ کتا جو بھونکتا ہے (بھونکنے والا کتا) خراب نہیں ہے (ہوتا)

(h) ... ... جو چیز ہم نے کل خریدی تھی "تلگو پریچہ واحکمو" تھی

(i) ... ... وہ جو ہم پڑھتے ہیں چار اسباق ہیں

(j) ... ... جو اچھا (خوب) پڑھتے ہیں امتحان میں ضرور کامیاب ہوں گے ...

Exercise - II

ان فقروں کو اپنے جملوں میں استعمال کرو

(క) వెళ్ళినప్పుడు ....

(చ) వచ్చేటప్పుడు: ....

(ట) చదివినప్పుడు: ....

(త) చెప్పినందుకు: ....

(ప) అడిగినందువల్ల: ....

(గ) తెలిసినంత: ....

(జ) ఇచ్చినన్ని: ....

(డ) చేసేటందుకు: ....

(ద) చూస్తున్నన్ని: ....

(బ) మోసేటంత: ....

Exercise - III

یہ اور اسی قسم کے پندرہ جملے لکھیے۔ ایسے جملے جن سے آپ مانوس و واقف ہوں

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

(11)

(12)

(13)

(14)

(15)

గంగాభవాని గద్వాల చీర కొనుక్కో లేదు; పోచంపల్లి చీర కొనుక్కుంది.	Gangabhavani did not purchase a Gadwal saree; she purchased a Pochampalli saree,
ఆయన అద్దంలో చూసుకున్నారు.	He looked himself in the mirror.
ఆ అమ్మాయి హోమ్‌వర్కు చేసుకో లేదు.	That girl did not do her home-work.
ఈ గుళ్ళో ఇంచుమించు వెయ్యిమంది దర్శనం చేసుకున్నారు.	Approximately, one thousand persons had visited this temple (had a darshan of the deity).
అంటే చాలామంది దర్శనం చేసు కున్నారు అన్నమాట !	That means, many persons had visited the temple (that's it)!
మక్కామసీదులో రమారమి ఐదు వేల మంది నమాజు చేసుకొన్నారు.	Nearly five thousand persond have prayed in the Mecca Masjid.
ఈ ఇంటిని ఇంకా ఎవరూ కొనుక్కో లేదు.	No body has purchased this house so far.
అలివేలు పాట పాడుకొంటున్నది.	Alivelu is singing a song (for her own pleasure).
సుబ్బారావు చొక్కాలు ఇస్త్రీ చేసు కొంటున్నాడు.	Subbarao is ironing his shirts.
ఆవిడ గదిలో నవల రాసుకుంటూంది.	She is writing a novel in the room.
సుబ్రహ్మణ్యం ఇంకా పెళ్ళి చేసుకో లేదు.	Subrahmanyam did not marry so far.
అతనిప్పుడే జీతం తీసుకున్నాడు.	He has taken his salary (just now).
పాప పడుకోలేదు.	The baby did not go to sleep.
ఆమె తలుపు వేసుకోలేదు.	She did not close the door,

అతను బట్టలు మార్చుకున్నాడు.	He has changed his clothes.
వాళ్ళింట్లో పండుగ చేసుకోలేదు.	They did not celebrate the festival in their house.
నేను తాంబూలం వేసుకుంటాను.	I (shall) take pan.
వినాలి '(one) should listen'	అనాలి 'should say'
మాట్లాడాలి 'should speak'	రాయాలి 'should write'
చదవాలి 'should read'	చూడాలి 'should see'
రావాలి 'should come'	వెళ్ళాలి/పోవాలి 'should go'
తెలవాలి/తెలియాలి 'should be known'	ఇయ్యాలి/ఇవ్వాలి 'should give'
అందరం 'all of us'	రాత*/దస్తూరి 'hand-writing'
కనీసం 'at least'	ఆరున్నర 'six and half'
మనం ఆయన మాట వినాలి.	We should listen to his word.
మీరు సరిగా అనాలి.	You should say properly.
అందరం తెలుగులోనే మాట్లాడాలి.	All of us should speak only in Telugu.
మనం అందంగా రాయాలి.	We should write in a beautiful manner.
రోజూ పాఠాలు చదవాలి.	We should study the lessons every day.
మీరు మా ఇంటికి భోజనానికి రావాలి.	You should come to my house for dinner.
మే మీ రోజు సినిమాకు వెళ్ళాలి.	We have to go to see a movie today.

---

* Elsewhere, ***raata*** means 'fate' as in ***nuduTiraata*** or ***nosaTiraata*** 'fate written on one's forehead; ***brahmaraata*** 'Brahma's writing' (Brahma, the Creator is believed to have written the fate of each person on his forehead). Hence, ***vaaDidi brahmaraata*** means, 'his writing is illegible' (like that of Brahma).

మనకందరికీ రాష్ట్రభాష తెలియాలి.	The state language should be known to all of us.
నువ్వు నాకు పదిరూపాయలు ఇయ్యాలి.	You owe me ten rupees (you should give me ten rupees).
మనం రోజుకు కనీసం ఆరున్నర గంటలు పనిచెయ్యాలి.	We should (have to) work eight hours a day.
మా అబ్బాయికి కాలేజి ఫీజు కట్టాలి.	I have to pay the college fee of my son.
మా అమ్మాయికి ఈ సంవత్సరం పెళ్ళి కావాలి (అవాలి).	My daughter should get married this year.
హాయిగా బతకాలంటే డబ్బు ఉండాలి.	One should have money if one should live happily.
పైకి రావాలంటే తెలివి కావాలి.	One should have brains (intelligence) if one wants to come up.
బొంబాయి ఎక్స్‌ప్రెస్‌కు వెళ్ళాలంటే తొందరగా బయల్దేరాలి.	(You) should start early (quickly) if (you) want to go by Bombay express.
అతను నలభై పేజీలు టైపుచెయ్యాలి.	He has to type forty pages.
ఆవిడ ఎనిమిది గంటలకు వంట చెయ్యాలి.	She has to cook food by eight o' clock.
వానలు కురవాలి, వరిచేలు పండాలి.	Rains should fall and the paddy fields should grow.
మనం తెలుగు బాగా నేర్చుకోవాలి.	We should learn Telugu well.

LESSON 14

చూస్తూ* 'while looking (at/into)'	వస్తూ 'while coming'
చదువుతూ 'while reading'	వెళ్తూ/పోతూ 'while going'
నడుస్తూ 'while walking'	రాస్తూ 'while writing'
పెడుతూ 'while putting'	అడుగుతూ 'while asking'
వింటూ 'while listening to'	మాట్లాడుతూ 'while talking'
తంతూ 'while kicking'	తింటూ 'while eating'

ఆమె సినిమా చూస్తూ నిద్రపోయింది.	She went to sleep while seeing the movie.
అతను ఇంటికి వస్తూ పువ్వులు కొన్నాడు.	He bought flowers while coming home.
ఆయన పేపరు చదువుతూ రేడియో వింటున్నారు.	He is listening to a radio programme while reading the newspaper.
వాడు ఆఫీసుకు వెళ్తూ మా ఇంటికి వచ్చాడు.	He came to my house while going to the office.
మా బాబు నడుస్తూ కిందపడ్డాడు.	My son fell down, while walking.
లలిత హారతి ఇస్తూ గంట కొడుతున్నది.	Lalita is ringing the bell while offering hearati to the deity.

---

* Repetition of such forms is also common, practically with no difference in meaning except emphasis on continuity of action, e.g. చూస్తూ చూస్తూ, నడుస్తూ నడుస్తూ etc.

అతను ఉత్తరం రాస్తూ నావేపు చూశాడు.	He looked at me while writing a letter.
ఆవిడ అన్నం పెడుతూ నన్ను ఎన్నో ప్రశ్నలు వేశారు.	She put a lot of questions to me while serving food.
అరుంధతి ఎడ్రస్ అడుగుతూ డైరీ తెరిచింది.	Arundhati has opened her diary while asking me the address.
మా పాప జోలపాట వింటూ నిద్ర పోయింది.	My (female) baby has gone to sleep while listening to a lullaby.
మేం మాట్లాడుతూ మాట్లాడుతూ రవీంద్రభారతిదాకా నడిచాం.	We walked upto Ravindrabharati while engaged in talking.
ఆ అమ్మాయి బంతిని* తంతూ పరిగెత్తింది.	That girl ran (away) while kicking the ball.
అతను అన్నం తింటూ మంచినీళ్ళు తాగుతాడు.	He drinks water while taking food.
ఆమె వీణ వాయిస్తూ పాట పాడుతున్నది.	She is singing a song while playing on veena (a musical instrument).
అతను ఆఫీసుకు వస్తూ దారిలో నన్ను కలుసుకున్నాడు.	He met me on the way while coming to the office.
వాడు పుస్తకం చూస్తూ రాస్తున్నాడు.	He is copying from the book (he is writing while looking into the book).
ఆమె వాణ్ణి పిలుస్తూ చెయ్యి ఊపింది.	She waved her hand while calling him.

---

* The accusative suffix - *ni/ru* is not obligatory and definitely not idiomatic in the neuter gender. Hence, ***aa ammaayi banti tantuu parigettindi***. However it is permissible for the purpose of clarity.

వాడు చదువుతూ చదువుతూ నిద్ర పోయాడు.	He went to sleep while reading (continuously).

POSITIVE		NEGATIVE
చదువుతూ	×	చదవకుండా
వస్తూ	×	రాకుండా
పిలుస్తూ	×	పిలవకుండా
తింటూ	×	తినకుండా
వింటూ	×	వినకుండా
వెళ్తూ	×	వెళ్ళకుండా
రాస్తూ	×	రాయకుండా
తిడుతూ	×	తిట్టకుండా

ఆమె పుస్తకం చదువుతూ కూర్చుంది.	She sat down, reading the book.
ఆమె పుస్తకం చదవకుండా కూర్చుంది.	She sat down without reading the book.
అతను మా ఇంటికి వస్తూ మామిడి పండ్లు తెచ్చాడు.	He brought mango fruits while coming to my house.
ఆమె నా గదికి రాకుండా వెళ్ళిపోయింది.	She went away without coming to my room.
అతను నన్ను పిలుస్తూ నించున్నాడు.	He stood (there) calling me.
అతను నన్ను పిలవకుండా చూస్తున్నాడు.	He was looking (at me) without calling me.
ఆయన అన్నం తింటూ పాయసం తాగారు.	He drank payasam (kheer) while taking food.

Telugu	English
ఆమె అన్నం తినకుండా పులిహోర తిన్నది.	She ate pulihora (tamarind rice) without taking food.
శ్యామల పాట వింటూ మేము ఆరు బయట కూర్చున్నాం.	We sat down in the open air, while listening to the song of Syamala.
వాడు నా మాట వినకుండా వెళ్లి పోయాడు.	He went away without paying heed to my word.
అతను ఆఫీసరుగారి దగ్గరికి వెళ్తూ ఫైలు తీసుకువెళ్ళాడు.	He took the file while going to the officer.
ఆమె సినిమాకు వెళ్ళకుండా మా ఇంటికి వస్తున్నది.	She is (was) coming to my house without going to see the movie.
వాడు ఉత్తరం రాస్తూ కూర్చున్నాడు.	He sat down, writing a letter.
ఆ అమ్మాయి పాఠం రాయకుండా ఊరికే కూర్చుంది.	That girl sat idle without writing the lesson.
ఆయన వాణ్ణి తిడుతూ ఇంటికి తీసుకు వెళ్ళారు.	He took him home while scolding him.
ఆమె వాణ్ణి తిట్టకుండా బుజ్జగిస్తున్నది.	She is cajoling him without scolding.

POSITIVE	NEGATIVE
చేసి 'having done'	చెయ్యకుండా 'without doing'
వచ్చి 'having come'	రాకుండా 'without coming'
చెప్పి 'having told'	చెప్పకుండా 'without telling'
అయి 'having become'	కాకుండా/అవకుండా 'without becoming'
రాసి 'having written'	రాయకుండా 'without writing'
పెట్టి 'having put or kept'	పెట్టకుండా 'without putting or keeping'

చూసి 'having seen'	చూడకుండా 'without seeing'
చదివి 'having read'	చదవకుండా 'without reading'
అడిగి 'having asked'	అడక్కుండా 'without asking'
పిలిచి 'having called'	పిలవకుండా 'without calling'
అతను పని చేసి డబ్బు అడిగాడు.	He asked for money having done the work.
అతను పనిచెయ్యకుండా డబ్బు అడిగాడు.	He asked for money without doing the work.
నేను ఇంటికి వచ్చి స్నానం చేశాను.	I took my bath after coming home.
మీరు పక్కింటికి వచ్చి మా ఇంటికి రాకుండా వెళ్ళారు.	You went (away) without coming to my house, having come to the neighbouring house.
ఆ సంగతిచెప్పి తిరిగి వచ్చాను.	I returned after telling the matter.
ఆమె నాతో చెప్పకుండా వెళ్ళి పోయింది.	She left the place without telling me.
ఆవిడ ఈ ఊరికి బదిలీఅయి వచ్చారు.	She came here on transfer.
అతను ఆఫీసరు కాకుండానే అధికారం చూపిస్తున్నాడు.	He is showing his authority even without becoming an officer.
ఆమె నవలలు రాసి పదివేలు సంపాదించింది.	Having written novels, she earned ten thousands.
వాడు జవాబులు రాయకుండా దిక్కులు చూశాడు.	He looked this way and that way without writing the answers.
పుస్తకం అక్కడ పెట్టి వెళ్ళండి.	Please keep the book there and go !
అతను ఫైళ్ళు బీరువాలో పెట్టకుండా వెళ్ళాడు.	He went away without keeping the files in the almirah.

ఆయన వచ్చి కూర్చున్నారు.	He came and sat down
నేను పుస్తకం కొని తెచ్చాను.	I bought the book and brought with me.
ఆమె ఊరికి వెళ్ళి వచ్చింది.	She had been (went and returned) to the town.
వారు భోంచేసి నిద్రపోయారు.	Having taken food, he slept.
అతను పని చేసిచేసి అలిసిపోయాడు	Having worked continuously, he got tired.
వాడు తాగితాగి నేలమీద పడ్డాడు.	Having drunk continuously he fell down on the ground.
పిల్లలు ఆడిఆడి ఇళ్ళకు వెళ్ళారు.	Having played continuously, the children went home.
నీ కోసం చూసిచూసి వెనక్కివచ్చాను.	Having looked for you continuously, I came back.
అతను కాకినాడ చూసి వచ్చాడు.	He visited Kakinada and returned.
ఆమె నన్ను చూడకుండా వెళ్ళిపోయింది.	She went away without seeing me.
ఆయనకు నీ విషయం చెప్పివచ్చాను.	I told him your matter and returned.
నాతో చెప్పకుండా వెళ్ళకు !	Don't go without telling me !
ఈ పుస్తకం చదివి అభిప్రాయం చెప్పండి.	Please read this book and tell me your opinion.
మేము హైదరాబాదువచ్చి సుమారు పాతిక సంవత్సరాలు అయింది.	It is approximately twenty five years since we came to Hyderabad.
మా ఇంటికి రాకుండా వెళ్ళకండి.	Please don't go without coming to my house,

ఆ పుస్తకం ఆయన్ని అడిగి తీసుకు వెళ్ళండి.	Please ask for the book and take from him.
అతను నన్ను డబ్బు అడక్కుండా వెళ్ళిపోయాడు.	He went away without asking me for money.
ఆమెను పిలిచి ఈ సంగతి చెప్పు.	You call her and tell her this matter.
ఆవిడ నన్ను పిలవకుండా పేరంటానికి వెళ్ళింది.	She went to attend perantam (haldi-kumkum) without calling me.
సీతమ్మగారిని కలిసి వచ్చాను.	I met Seetamma and returned.
సుందరయ్యగారిని కలవకుండా వచ్చాను.	I returned without meeting Mr. Sundarayya.
వాడు పరీక్షకు కూర్చుని వచ్చాడు.	He sat for the examination and returned.
ఆమె పరీక్షకు కూర్చోకుండా వచ్చింది.	She returned without sitting for the examination.

LESSON 15

చెప్పు 'tell'	చెప్పించు 'make one tell'
చదువు 'read/study'	చదివించు 'make one read/study'
తిను 'eat'	తినిపించు 'make one eat'
చేయు 'do'	చేయించు 'make one do'
చూచు 'see'	చూపించు 'make one see, show'
వచ్చు 'come'	రప్పించు 'make one come'
ఉండు 'be'	ఉంచు 'keep/retain'
నేర్చు (కొను) 'learn (for oneself)'	నేర్పు 'teach'
చేత 'by'	గురించి 'about'
అతను మీ గురించి నాకు చెప్పాడు.	He told me about you.
అతను మీ గురించి రాఘవరావుచేత నాకు చెప్పించాడు.	He made Raghavarao tell me about you.
ఆవిడ పత్రిక చదువుతోంది.	She is reading a magazine.
ఆమె కూతురిచేత పాఠం చదివిస్తోంది.	She is making her daughter read the lesson.
నేను అన్నం తింటున్నాను.	I am eating food.
మా ఆవిడ పాపకు అన్నం తినిపిస్తోంది.	My wife is feeding (female) baby.
నేను టీ.వీ. చూస్తున్నాను.	I am watching T.V. programme.

మా చుట్టాలకు హైదరాబాదు చూపిస్తున్నాము.	We are showing Hyderabad to our relatives.
శేఖర్ ఇక్కడికి వస్తాడు	Sekhar will come here.
శేఖర్ సుందరాన్ని ఇక్కడికి రప్పిస్తాడు.	Sekhar will make Sundaram come here.
అతను పని చేస్తున్నాడు.	He is doing the work.
ఆయన అతనిచేత పని చేయిస్తున్నారు	He is getting the work done by him.
మీ పుస్తకం ఇక్కడ ఉంది.	Your book is here.
మీ పుస్తకం ఇక్కడ ఉంచాను	I have kept (retained) your book here.
నేను తెలుగు నేర్చుకొన్నాను (నేర్చాను).	I learned Telugu.
నేను వాళ్ళకు తెలుగు నేర్పాను.	I taught them Telugu.
నేను బందరునుంచి లడ్డూలు తెచ్చాను.	I brought laddus from Machilipatnam.
మేం సుబ్బయ్యచేత బెజవాడనుంచి మామిడిపళ్ళు తెప్పించాం.	We got Subbayya bring mango fruits from Bezwada (Vijayawada).
చదవగలను* 'I can read'	చదవలేను 'I cannot read'
రాయగలం 'we can write'	రాయలేం 'we cannot write'
వెళ్ళగలవు 'you can go'	వెళ్ళలేవు 'you cannot go'
ఇయ్యగలరు 'you can give'	ఇయ్యలేరు 'you cannot give'

---

* ***tsadav-*** is an alternant of ***tsaduvu*** 'read' that occurs before the infinitive suffix ***-a(n)-***. Hence, ***tsadav + an = tsadavan-***. ***'-kala'*** denotes ability to do a thing. Normally, when the final ***n*** of the infinitive form is lost, the following ***k/c/T/t/p*** becomes ***g/j/D/d/b***. Hence, ***tsadav***+a(n)+kala=***tsadavagala***. When the personal suffix (I person, singular) is added, it becomes ***tsadavagalanu***.

రాగలడు 'he can come'	రాలేడు 'he cannot come'
చెయ్యగలదు 'she can do'	చెయ్యలేదు 'she cannot do'
కొనగలరు '(they) can buy'	కొనలేరు '(they) cannot buy'
ఒంటరిగా	'alone'
నేను తెలుగు చదవగలను.	I can read Telugu.
నేను ఒరియా చదవలేను.	I cannot read Oriya.
మనం ఇంగ్లీషులో రాయగలం.	We (incl.) can write in English.
మేం హిందీలో రాయలేం.	We (excl.) cannot write in Hindi.
నువ్వు ఒంటరిగా వెళ్ళగలవు.	You can go alone.
నువ్వు సైకిలుమీద వెళ్ళలేవు.	You cannot go on a cycle.
మీ రామెకు ఉద్యోగం ఇయ్యగలరు.	You can give her a job.
మీరు నాకు వంద రూపాయలు ఇయ్యలేరు.	You cannot give me hundred rupees.
అతను ఆరుగంటలకు రాగలడు.	He can come by six o' clock.
వాడు టాక్సీలో రాలేడు.	He cannot (afford to) come by a taxi.
మల్లిక ఈ పని చెయ్యగలదు.	Mallika can do this work.
శారద ఆ పని చెయ్యలేదు*.	Sarada cannot do that work.
వాళ్ళు ఈ ఇల్లు కొనగలరు.	Those people can buy this house.

* Elsewhere, "శారద ఆ పని చెయ్యలేదు" means, 'Sarada did not do that work', as opposed to "శారద ఆ పని చేసింది."

వీళ్ళు ఆ ఇల్లు కొనలేరు.	These people cannot buy that house .
మనం ఆరుగంటలకు వెళ్ళగలం.	We can go by sixo' clock.
అతను ఐదో తేదీవరకు రాలేడు.	He cannot come till the fifth.
మనం ఇవాళ సినిమా చూడగలం.	We can see a movie today.
మనం రేపు సినిమా చూడలేం.	We cannot see a movie tomorrow.
తిను 'eat'	తినబోవు* 'be about to eat' (going to eat)
పోవు 'go'	
చూచు 'see'	చూడగలుగు* 'be able to see'
కలుగు 'be able'	
రాజారావు అన్నం తినబోతున్నాడు.	Rajarao is about to take his food.
రంగానాథం చీకట్లో చూడగలిగాడు.	Ranganatham could see in darkness,
నేను మీ విషయం అడగబోయాను.	I was about to ask your matter.
స్టేషనుకు తొందరగా చేరగలుగుతాం.	We will be able to reach the station quickly.
ఆమె లోపలికి రాబోయింది.	She was about to come in.
నే నా మాట చెప్పబోయాను.	I was about to tell that matter.
చదువుకోగలుగు	'be able to read for oneself'
రాసుకోలేకపోవు	'be unable to write for oneself'
పరిగెత్తుకొని పారిపోవు	'run away'

---

* *tin+an* → *tinan+poovu* = *tinaboovu*. The auxiliary verb 'poovu' is added to the infinitive form. *tsuuD+an* → *tsuuDan+kalugu*= *tsuuDagalugu*. *tsuuDan* - is the infinitive form of the root *tsuutsu* 'see'. *-n-* followed by *-p/-k* is lost and *-p/-k* becomes *-b/-g*.

పరిగెత్తుకొని పారిపోలేకపోవు	'be unable to run away (to escape)'
వాడు నా ఉత్తరం చదువుకో గలిగాడు.	He was able to read my letter himself.
వాడు నా ఉత్తరం చదువుకోలేక పోయాడు.	He was not able to read my letter himself.
నే నీ రోజు ఇరవై పేజీలు రాసుకో గలిగాను.	I was able to write twenty pages today.
నిన్న ఒక్క పేజీకూడా రాసుకోలేక పోయాను.	I was not able to write even a single page yesterday.
మా అబ్బాయి పరిగెత్తుకొని పారి పోయాడు.	My son has run away.
దొంగ పరిగెత్తుకొని పారిపోలేక పోయాడు.	The thief was not able to run away.
చెప్పనిచ్చు*	'allow one to speak'
వెళ్ళనిచ్చు/పోనిచ్చు	'allow one to go'
చూడనిచ్చు	'allow one to see'
రానిచ్చు	'allow one to come'
ఇయ్యనిచ్చు/ఇవ్వనిచ్చు	'allow one to give'
అతన్ని చెప్పనియ్యండి.	Let him speak.
వాణ్ణి చెప్పనియ్యకండి.	Let him not tell.
నన్ను ఈరోజు వెళ్ళనియ్యి.	Let me go today.
ఆయన్ని ఈరోజు వెళ్ళనియ్యకు.	Don't allow him to go today.

* *cepp + an + itstsu = ceppanitstsu; poo + (a)n + itstsu = poonitstsu.*

ఆమెను ఇల్లు చూడనిచ్చాను.	I allowed her to see the house.
నన్ను పుస్తకం చూడనియ్యలేదు.	I was not allowed to see book.
అతనికి నూరు రూపాయిలు ఇయ్యనిచ్చాను.	I allowed (one) to give him hundred rupees.
నేను ఒక్క రూపాయికూడా ఇయ్యనియ్యలేదు.	I did not allow (one) to give even a single rupee,
చెప్పవచ్చు* (చెప్పొచ్చు) 'may tell'	చెప్పకపోవచ్చు 'may not tell'
రావచ్చు 'may come'	రాకపోవచ్చు 'may not come'
వినవచ్చు (వినొచ్చు) 'may hear'	వినకపోవచ్చు 'may not hear'
ఉండవచ్చు (ఉండొచ్చు) 'may be/stay'	ఉండకపోవచ్చు/లేకపోవచ్చు 'may not be (available) /stay'
కుర(వ)వచ్చు 'may rain' (కురవొచ్చు)	కురవకపోవచ్చు 'may not rain'
అతను మీ కీ మాట చెప్పవచ్చు.	He may tell you this matter.
ఆయన నిజం చెప్పకపోవచ్చు.	He may not tell the truth.
ఆమె ఈరోజు మీ ఇంటికి రావచ్చు.	She may come to your house today.
నే నీ రోజు సినిమాకి రాకపోవచ్చు.	I may not come to see the picture today.
అతను ఇంటి దగ్గర ఉండొచ్చు.	He may stay home (He may be available at home).
నీ దగ్గర డబ్బు లేక(ఉండక)పోవచ్చు.	You may not have money with you.

* In the context, ***vatstsu*** denotes probability, ***nuvvu ceppotstsu*** = there is a probability of your saying.